

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית – אגף שפות

הפיקוח על הוראת העברית ביסודי

קריאה מהנה!

תלקיט טקסטים

לתרגול שטף קריאה בזיקה להבנת הנקרא

קטעי מידע

תשפ"ג, 2023

קטעי מידע

תוכן עניינים

1	מדריך למורה להוראת הסוגה
6	דמעות תנין
6	א. הנחיות למורה
7	ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות
10	ג. פעילויות לתלמידים
16	הדינוזאורים
16	א. הנחיות למורה
17	ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות
20	ג. פעילויות לתלמידים
29	אלופי התחפושות ואלופי החיקויים
29	א. הנחיות למורה
31	ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות
37	ג. פעילויות לתלמידים
46	מהו משקה השוקולד
46	א. הנחיות למורה
48	ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות
51	ג. פעילויות לתלמידים
54	איך נולדים תנינים?
54	א. הנחיות למורה
55	ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות
58	ג. פעילויות לתלמידים
63	טביעת אצבע
63	א. הנחיות למורה
64	ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות
67	ג. פעילויות לתלמידים

קטעי מידע

תוכן עניינים

70 הדשא של השכן ירוק יותר _____

70 א. הנחיות למורה _____

72 ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות _____

75 ג. פעילויות לתלמידים _____

83 מסחר במלח _____

83 א. הנחיות למורה _____

84 ב. קטע קריאה בשלוש גרסאות _____

87 ג. פעילויות לתלמידים _____

95 תבניות משחק _____

101 גרפים למעקב אחר מהירות ודיוק הקריאה _____

102 דף תכנון ובקרה על הלמידה (להדפסה) _____

קטעי מידע

ביחידה זו מוצעים שמונה קטעי מידע קצרים. הטקסטים מגוונים, מעניינים ומרחבי דעת בנושאים שונים. הטקסטים מדורגים לפי מספר תבחינים: מספר מילים, משלב לשוני ואוצר מילים, מידת המוכרות עם התוכן ומידת הדחיסות הרעיונית.

מפרט הטקסטים:

שם הטקסט	מספר מילים
דמעות תנין	69 מילים
הדינוזאורים	116 מילים
אלופי התחפושות ואלופי החיקויים	286 מילים
מהו משקה השוקולד?	117 מילים
איך נולדים תנינים?	125 מילים
טביעת אצבע	103 מילים
הדשא של השכן ירוק יותר	118 מילים
מסחר במלח	94 מילים

מהלכי הוראה גנריים:

להלן מוצע מהלך הוראה גנרי לקריאה של טקסט מידעי.
 מומלץ ללוות את קריאת קטעי המידע במהלך של הכנה לקראת הקריאה ובניטור הלמידה בעקבות הקריאה.
 נשתמש בכלי דידקטי אסטרטגי המכונה KWL (Ogle, 1986)
 הכלי מלווה את תהליך הקריאה באמצעות שני מהלכים טרום קריאה ומהלך נוסף לאחר הקריאה:
 Know – מה אני יודע על נושא הטקסט טרום קריאתו?
 Want to Know – מה אני רוצה לדעת בנושא הטקסט?
 Learned – מה למדתי על הנושא בעקבות הקריאה בטקסט?

מה אני יודע על...	מה אני רוצה לדעת על...	מה למדתי מתוך הקריאה על...
לפני קריאת קטע המידע נעורר ונציף ידע עולם קודם בנושא.	נעלה שאלות על הנושא, ומה מעניין אותנו לחקור ולדעת בנושא. נעורר סקרנות, עניין, דריכות ותכלית לקריאה. ננסח מספר שאלות.	לאחר הקריאה ננטר בצורה רפלקטיבית את הלמידה שלנו, ונזהה מה למדנו בעקבות הקריאה.

אפשר להיעזר בטבלה לארגון ותיהלוך הלמידה.
רצוי שהשיח יתנהל בקבוצה הקטנה אך שכל תלמיד יתעד לעצמו בדף התיעוד.

אחרי הקריאה	לפני הקריאה	
מה למדתי על... בעקבות הקריאה	מה אני רוצה לדעת על...	מה אני יודע על...

מפרט הפעילויות לכל טקסט, בהתאם לשלושת שלבי ההוראה:

פעילויות			הטקסט
לאחר הקריאה	במהלך הקריאה	טרם קריאה	
1. שאלות לניטור למידה בעקבות הקריאה: - ציינו משהו חדש שלמדתם בעקבות הקריאה. - מה משמעות הביטוי "דמעות תנין"? 2. פעילות לשונית המתמקדת במילות המפתח: זיהוי מילים החולקות שלוש אותיות הנושאות משמעות דומה (תפיסת שורש המילה)	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	1. משחק זיכרון – מילים נרדפות 2. שיח אורייני מורחב סביב משמעויות המילים	דמעות תנין

מפרט הפעילויות לכל טקסט, בהתאם לשלושת שלבי ההוראה:

פעילויות			הטקסט
לאחר הקריאה	במהלך הקריאה	טרם קריאה	
1. ניטור הבנה ותרגול קריאה חוזרת דרך משחק מסלול: כרטיסיות של שאלות המזמנות שיח על הלמידה בעקבות הטקסט, חזרה לטקסט, דליית מידע ושיח אורייני מורחב על הרעיונות 2. משחק זיכרון – תמרון מילים והטייתן מיחיד לרבים ומרבים ליחיד	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	1. הרכבת המילה "דינוזאורים" מצירופי המילה 2. תפזורת	הדינוזאורים
1. ניטור הבנה ותרגול קריאה חוזרת דרך משחק מסלול: כרטיסיות של שאלות המזמנות שיח על הלמידה בעקבות הטקסט, חזרה לטקסט, דליית מידע ושיח אורייני מורחב על הרעיונות 2. שיח אורייני מורחב חוזר; השיח האורייני הדבור מהווה הכנה למשימת הכתיבה 3. חקירת מילים – שם הפועל ושם הפעולה. 4. משחק בינגו לתרגול: הפועל, שם הפועל ושם הפעולה	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	הטרמת ידע עולם – הפקת מידע מכותרת ומתמונות, בליווי שיח אורייני מורחב	אלופי התחפושות ואלופי החיקויים

מפרט הפעילויות לכל טקסט, בהתאם לשלושת שלבי ההוראה:

פעילויות			הטקסט
לאחר הקריאה	במהלך הקריאה	טרם קריאה	
1. קלוז 2. השלמת תרשים לפי רצף כרונולוגי	1. האזנה להקראה קולית. 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	1. נתייחס לכותרת וננסה להשיב על השאלה המוצגת בה. הרחבת השיח סביב השאלה "איך הומצא משקה השוקולד?" 2. מיון ארצות, תושבי הארץ ודגלים 3. קריאת קטע מידע – הידעת?! מיהו כריסטופר קולומבוס?	מהו משקה השוקולד?
1. סידור משפטים ברצף 2. חקירת המילה: לְבָקֹעַ	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	תפזורת זוחלים	איך נולדים תנינים?
ניטור הבנה ותרגול קריאה חוזרת דרך משחק מסלול: כרטיסיות של שאלות המזמנות שיח על הלמידה בעקבות הטקסט, חזרה לטקסט, דליית מידע ושיח אורייני מורחב על הרעיונות	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	1. צפייה ב סרטון המסביר על טביעות אצבע ולמה הן משמשות 2. הזמנה לשיח אורייני מורחב בעקבות הצפייה בסרטון	טביעת אצבע

מפרט הפעילויות לכל טקסט, בהתאם לשלושת שלבי ההוראה:

פעילויות			הטקסט
לאחר הקריאה	במהלך הקריאה	טרם קריאה	
1. טריוויה – כרטיסים עם שאלות המזמנות שיח אורייני מורחב 2. קלוז	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	משחק דאבל	הדשא של השכן ירוק יותר
1. דומינו צורת סמיכות 2. כרטיס ניווט: הסבר על צירופי סמיכות	1. האזנה להקראה קולית 2. התנסות בקריאה באופן עצמאי 3. התנסות בקריאה שיתופית	תפזורת	מסחר במלח

דמעות תנין

פעילות טרום קריאה:

משחק זיכרון של מילים נרדפות מתוך הטקסט.

הטקסט עמוס במילים במשלב לשוני גבוה, ולכן פעילות ההכנה תעשה דרך עבודה על היכרות והבנה של מילים מתוך הטקסט. משחק הזיכרון יוצר היכרות ראשונה עם המילים ומשמעותן באמצעות התאמת מילים נרדפות.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה ל**הקראה קולית**
2. התנסות בקריאה באופן עצמאי
3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:

פעילות 1: שאלות לניטור למידה בעקבות הקריאה

- ציינו משהו חדש שלמדתם בעקבות הקריאה.

- מה משמעות הביטוי "דמעות תנין"?

פעילות 2: פעילות חקירה לשונית – שורשים ומשפחות מילים

פעילות לשונית המתמקדת במילות המפתח – זיהוי מילים החולקות שלוש אותיות הנושאות משמעות דומה (תפיסת שורש המילה);

התלמידים ישלימו מילים החולקות שורש משותף בתוך פרחים.

שלושה פרחים:

פרח 1 – מוצג שורש, איתור מילים מתוך הטקסט והשלמת מילים

פרח 2 – מוצגת מילה מן הטקסט, השלמת השורש ומילים נוספות החולקות את השורש

פרח 3 – מוצגת מילה שלא מתוך הטקסט, השלמת השורש ואיתור מילים נוספות מתוך הטקסט החולקות את השורש

דמעות תנין

יש אגדה שמספרת שבזמן שהתנין אוכל את הטרף שלו, הוא בוכה ומזיל דמעות. האמת היא שהתנין דוקא מרצה מאוד כשהוא טורף. התנין אמנם מזיל דמעות, אבל אין אלה דמעות של צער. עיניו של התנין דומעות, מפני שהוא שוכב במשך שעות בשמש החמה (בלי משקפי שמש). הבטוי "דמעות תנין" פרושו: דמעות מזיפות, בכי לא אמתי. כאשר אומרים שמישהו מזיל דמעות תנין, מתכונים שהוא רק מעמיד פנים שהוא מצטער.

דמעות תנין

יש אגדה שמספרת שבזמן שהתנין אוכל את הטורף שלו, הוא בוכה ומזיל דמעות. האמת היא שהתנין דווקא מרוצה מאוד כשהוא טורף. התנין אומנם מזיל דמעות, אבל אין אלה דמעות של צער. עיניו של התנין דומעות, מפני שהוא שוכב במשך שעות בשמש החמה (בלי משקפי שמש).

הביטוי "דמעות תנין" פירושו: דמעות מזויפות, בכי לא אמיתי. כאשר אומרים שמישהו מזיל דמעות תנין, מתכוונים שהוא רק מעמיד פנים שהוא מצטער.

דמעות תנין

יש אגדה שמספרת שבזמן שהתנין אוכל את הטורף שלו, הוא בוכה ומזיל דמעות. האמת היא שהתנין דווקא מרוצה מאוד כשהוא טורף. התנין אומנם מזיל דמעות, אבל אין אלה דמעות של צער. עיניו של התנין דומעות, מפני שהוא שוכב במשך שעות בשמש החמה (בלי משקפי שמש).

הביטוי "דמעות תנין" פירושו: דמעות מזויפות, בכי לא אמיתי. כאשר אומרים שמישהו מזיל דמעות תנין, מתכוונים שהוא רק מעמיד פנים שהוא מצטער.

משחק זיכרון – מילים נרדפות דמעות תנין

לא אמיתי, חיקוי

מזויף

בוכה

מזיל דמעה

מתחזה

מעמיד פנים

שמש

חמה

משחק זיכרון – מילים נרדפות דמעות תנין

מרוצה

שבע רצון

עצב

צער

אמירה שאין בה אמת

שקר

קרוקודיל

תנין

משחק זיכרון – מילים נרדפות דמעות תנין

מְבִיעַ צֶעַר או חֲרָטָה

מְצַטֵּעַר

בֶּעַל חַיִּים שְׁנִיצוֹד

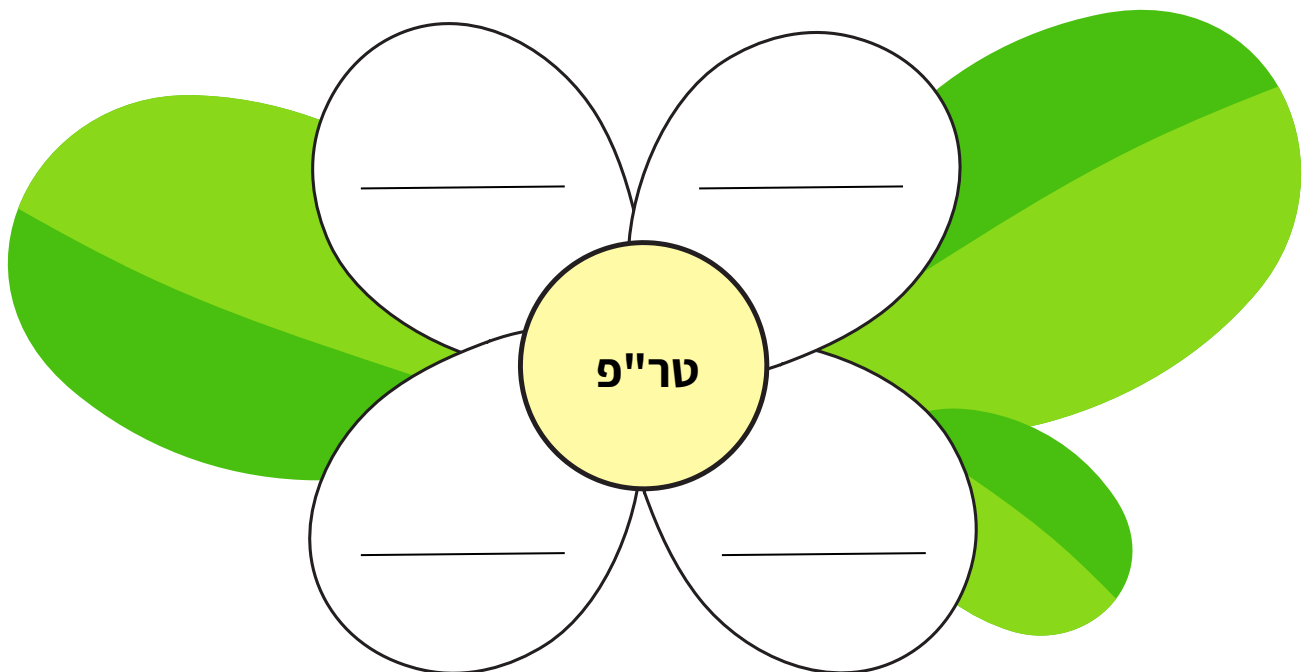
טָרֵף

דמעות תנין - משפחות מילים

נתון השורש טר"פ.

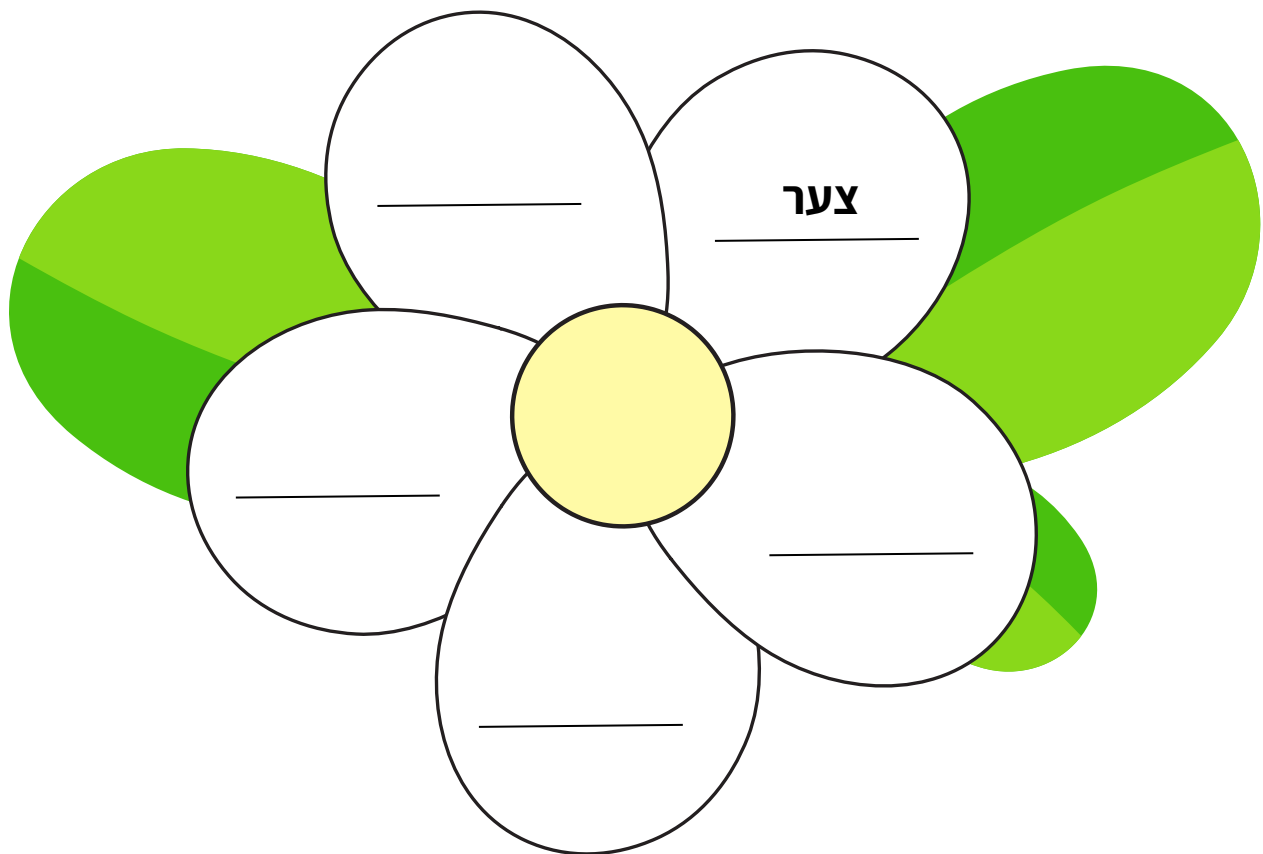
- אתרו בטקסט שתי מילים מאותה משפחה.
- הוסיפו ארבע מילים משלכם לאותה משפחה.

נתונה המילה "צער" המופיעה בטקסט.

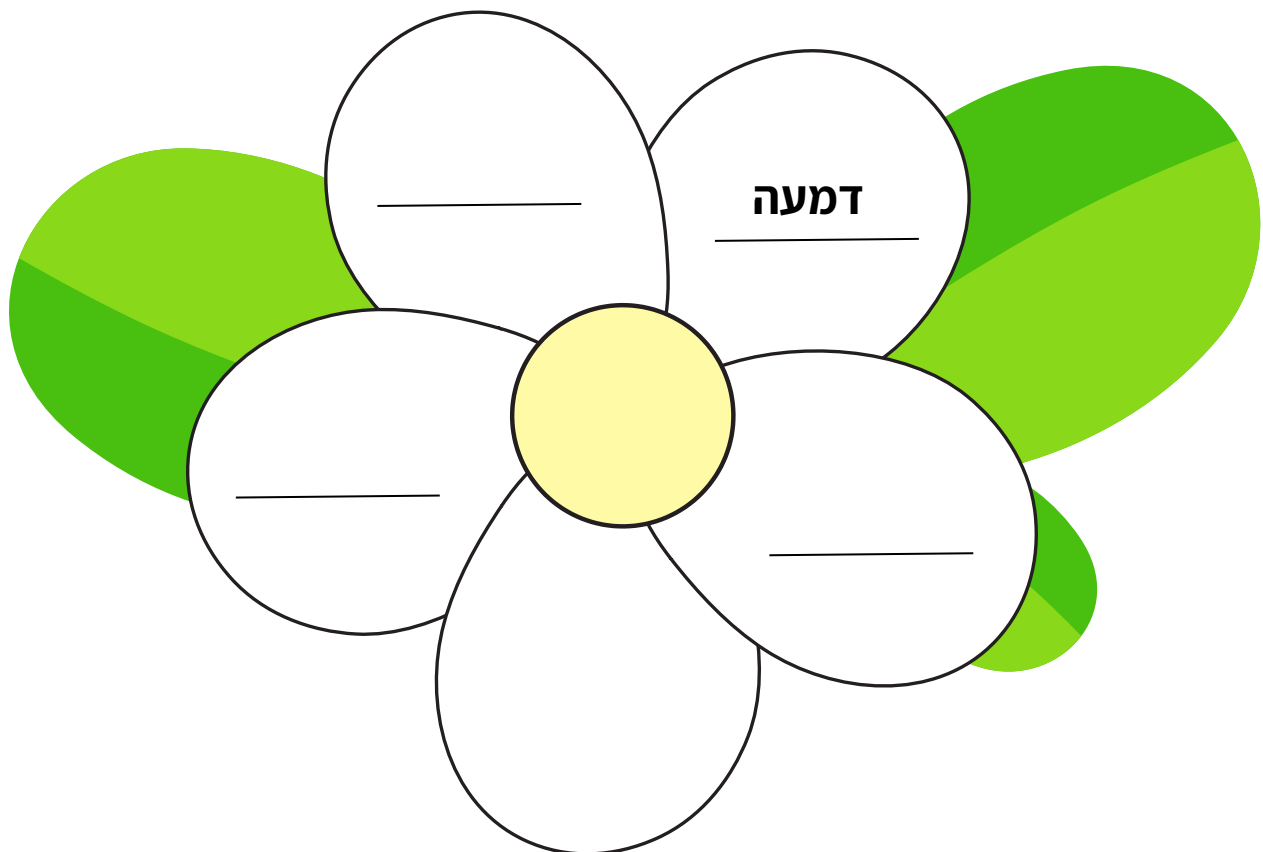
- כתבו במרכז הפרח מהו השורש של המילה "צער".
- אתרו בטקסט מילה נוספת מאותה משפחה.
- הוסיפו ארבע מילים משלכם לאותה משפחה.

נתונה המילה "דמעה".

- כתבו במרכז הפרח מהו השורש של המילה "דמעה".
- אתרו בטקסט שתי מילים נוספות מאותה משפחה.
- הוסיפו שלוש מילים משלכם לאותה משפחה.

הדינוזאורים

פעילויות טרום קריאה:

פעילות 1: הרכבה של המילה "דינוזאורים" מתוך הצירופים שלה

זו הזדמנות להתאמן בקריאת צירופים ובפענוח של הניקוד. אפשר לנתח את הצירופים: לזהות את הצלילים ואת אופן ייצוגם בכתב.

פעילות 2: תפזורת

כל המילים לקוחות מתוך הטקסט. זו הזדמנות להתיידיד איתן. עם השלמת המשימה אפשר להזמין את התלמידים להסביר מילים שאיתרו בתפזורת. פעילות זו יוצרת הכנה חווייתית לתוכן, להבנת מילים ולזיהוי מילות מפתח.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה ל**הקראה קולית**
2. התנסות בקריאה באופן עצמאי
3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:

פעילות 1: משחק מסלול – קריאה מנוטרת הבנה

משחק המסלול יאפשר לתלמידים לתרגל קריאה, לחזור ולעיין בטקסט לצורך דליית מידע ויתמוך בלמידת המושגים והבנת הרעיונות המרכזיים. חשוב לעודד את התלמידים לחזור לטקסט לצורך דליית מידע. אפשר גם לכוון אותם לווסת את אופן הקריאה בין קריאה מעמיקה לקריאה מרפרפת. ציוד: לוח מסלול (עמ' 95, 96), קובייה, חיילים, כרטיסיות משחק (עמ' 23-25, 97), עותק של הסיפור לכל תלמיד

פעילות 2: משחק זיכרון – תמרון מילים – יחיד/רבים

התלמידים ישלימו את המילים החסרות בטבלה בהטיית צורת יחיד לרבים וצורת רבים ליחיד. לאחר מכן אפשר להפוך את הטבלה למשחק זיכרון.

- חשוב ללוות פעילות זו בשיח מטא-לשוני המתבונן על דמיון ושוני בין מילים.
- נתבונן על המילים בכל שורה (צורת יחיד/צורת רבים).
- נתייחס לשלוש אותיות השורש המשותפות. נזהה אותן ונמרק אותן.
- נזהה את התוספת הדקדוקית המציינת את צורת הרבים בזמן עבר.

הדינוזאורים

הדינוזאורים הם חיות קדמוניות גדולות הדומות ללטאות.

הדינוזאורים חיו לפני 100 מיליון שנים.

אם תסמנו קו התחלה ותצמדו 50 צעדים, תדעו מה היה ארכו של דינוזאור ענק.

גובהו היה בגובה של בית בן שתי קומות.

היום כבר אין דינוזאורים. הם נכחדו ונעלמו מן העולם לפני 60 מיליון שנים.

למה? הסבה אינה ידועה.

בתקופת הדינוזאורים חיו בעולם דינוזאורים רבים מסוגים שונים:

היו שזחלו על ארבע, והיו שהלכו על שתיים.

היו שרצו במים, והיו שעופפו בשמים.

היו בעלי זנב ארוך, ואחרים – בעלי שריון.

רבים אכלו צמחים וחיו בשלום עם אחרים, אבל היו גם דינוזאורים טורפים,

בעלי שנים חדות וצפרניים ארוכות, שנלחמו והשמיעו קולות שאגה מפחידים כמו

סופת רעמים.

לא פלא שנתן להם השם "דינוזאור", שפרושו: לטאה מפחידה.

הדינוזאורים

הדינוזאורים הם חיות קדמוניות גדולות הדומות ללטאות.

הדינוזאורים חיו לפני 100 מיליון שנים.

אם תסמנו קו התחלה ותצמדו 50 צעדים, תדעו מה היה אורכו של דינוזאור ענק.

גובהו היה בגובה של בית בן שתי קומות.

היום כבר אין דינוזאורים. הם נכחדו ונעלמו מן העולם לפני 60 מיליון שנים.

למה? הסיבה אינה ידועה.

בתקופת הדינוזאורים חיו בעולם דינוזאורים רבים מסוגים שונים:

היו שזחלו על ארבע, והיו שהלכו על שתיים.

היו שרצצו במים, והיו שעופפו בשמיים.

היו בעלי זנב ארוך, ואחרים – בעלי שריון.

רבים אכלו צמחים וחיו בשלום עם אחרים, אבל היו גם דינוזאורים טורפים,

בעלי שיניים חדות וציפורניים ארוכות, שנלחמו והשמיעו קולות שאגה מפחידים

כמו סופת רעמים.

לא פלא שניתן להם השם "דינוזאור", שפירושו: לטאה מפחידה.

הדינוזאורים

הדינוזאורים הם חיות קדמוניות גדולות הדומות ללָטאות.

הדינוזאורים חיו לפני 100 מיליון שנים.

אם תסמנו קו התחלה ותצמדו 50 צעדים, תדעו מה היה אורך של דינוזאור ענק.

גובהו היה בגובה של בית בן שתי קומות.

היום כבר אין דינוזאורים. הם נכחדו ונעלמו מן העולם לפני 60 מיליון שנים.

למה? הסיבה אינה ידועה.

בתקופת הדינוזאורים חיו בעולם דינוזאורים רבים מסוגים שונים:

היו שזחלו על ארבע, והיו שהלכו על שתיים.

היו שרָבְצוּ במים, והיו שְׁעוּפְפוּ בשמיים.

היו בעלי זנב ארוך, ואחרים – בעלי שריון.

רבים אכלו צמחים וחיו בשלום עם אחרים, אבל היו גם דינוזאורים טורפים,

בעלי שיניים חדות וציפורניים ארוכות, שנלחמו והשמיעו קולות שֶׁאֵגָה מפחידים

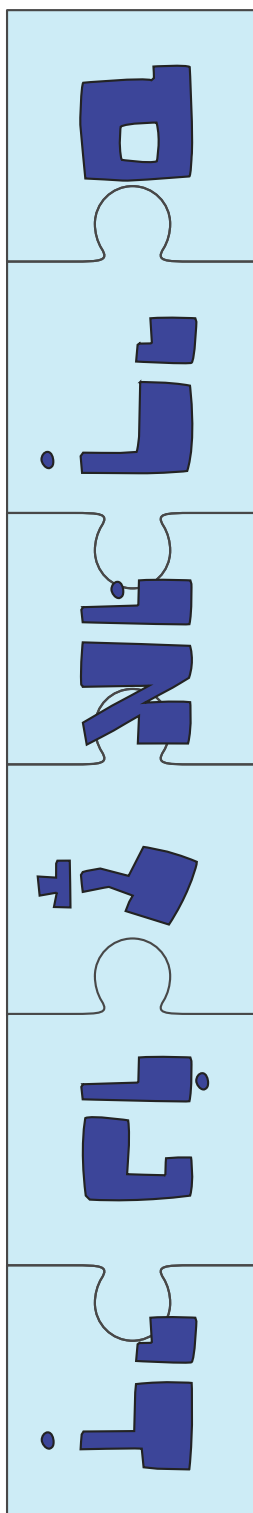
כמו סופת רעמים.

לא פֶּלֶא שניתן להם השם "דינוזאור", שפירושו: לטאה מפחידה.

הרכבת המילה די - נו - ז - או - רי - ם

תפזורת דינוזאורים

מצאו את המילים בתוך התפזורת

ו	ס	א	פ	ח	ז	ס	ו	ש	נ	ס
ד	כ	ח	מ	נ	כ	ה	ג	ר	ע	נ
י	ק	ש	י	נ	י	י	מ	י	ל	כ
נ	מ	ה	כ	ע	ע	צ	פ	ו	מ	ח
ו	ר	ב	צ	ו	ע	ש	מ	נ	ו	ד
ז	ט	ו	ר	פ	י	מ	מ	ח	כ	ו
א	פ	ה	ס	פ	פ	ל	נ	ל	י	כ
ו	ל	ט	א	ו	ת	ש	א	ג	ה	מ
ר	א	ק	ד	מ	ו	נ	י	ו	ת	ר
י	כ	צ	י	פ	ו	ר	נ	י	י	מ
מ	ס	ו	פ	ת	ר	ע	מ	י	מ	נ

אוצר המילים:

- דינוזאורים
- קדמוניות
- לטאות
- נכחדו
- שאגה
- נעלמו
- רבצו
- עופפו
- שריון
- פלא
- צמחים
- טורפים
- שיניים
- ציפורניים
- סופת רעמים

תפזורת דינוזאורים

פתרון

ס	נ	ש	ו	ס	ז	ח	פ	א	ס	ו
נ	ע	ר	ג	ה	כ	נ	מ	ח	כ	ד
כ	ל	י	מ	י	י	נ	י	ש	ק	י
ח	מ	ו	פ	צ	ע	ע	כ	ה	מ	נ
ד	ו	נ	מ	ש	ע	ו	צ	ב	ר	ו
ו	כ	ח	מ	מ	י	פ	ר	ו	ט	ז
כ	י	ל	נ	ל	פ	פ	ס	ה	פ	א
מ	ה	ג	א	ש	ת	ו	א	ט	ל	ו
ר	ת	ו	י	נ	ו	מ	ד	ק	א	ר
מ	י	י	נ	ר	ו	פ	י	צ	כ	י
נ	מ	י	מ	ע	ר	ת	פ	ו	ס	מ

אוצר המילים:

- צמחים
- טורפים
- שיניים
- ציפורניים
- סופת רעמים

- נעלמו
- רבצו
- עופפו
- שריון
- פלא

- דינוזאורים
- קדמוניות
- לטאות
- נכחדו
- שאגה

משחק מסלול

מה צריך? לוח מסלול, קובייה, חיילים, כרטיסיות משחק, כלי משחק כמספר השחקנים

הוראות המשחק:

- מניחים את לוח המשחק במרכז ומחלקים לכל שחקן כלי משחק.
- כל משתתף מטיל את הקובייה בתורו ומתקדם כמספר הצעדים הרשום עליה.
- אם הגעתם לסולם, טפסו במעלה הסולם עד למשבצת שבה הוא מסתיים.
- אם הגעתם לראש הנחש, החליקו עליו עד למשבצת שבה נמצא זנבו.
- אם הגעתם לסימן ? קחו "כרטיס שאלה" וענו עליה.
- אם הגעתם לסימן ! קחו "כרטיס הפתעה" ופעלו לפיו.
- הראשון שמסיים את המסלול הוא המנצח.

משחק מסלול הדינוזאורים | כרטיסיות שאלה

נכון או לא נכון?
הדינוזאורים
הם חיות
קדמוניות.

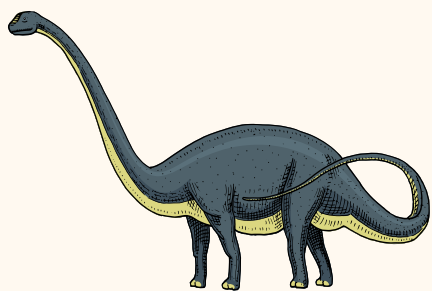
מתי חיו
הדינוזאורים?

לאיזו חיה
הדינוזאור
דומה?

מה היה גובהו
של דינוזאור?

נכון או לא נכון?
כל הדינוזאורים
היו צמחוניים.

נכון או לא נכון?
קיים סוג אחד
של דינוזאורים.

משחק מסלול הדינוזאורים | כרטיסיות שאלה

השלימו: היו דינוזאורים
ש_____ שאלו
וחיו בשלום עם אחרים.
מנגד היו גם דינוזאורים
שנלחמו _____
והפחידו את כל הסובבים.

בטקסט כתוב שהיו
דינוזאורים שרָבְצוּ במים.
במקום המילה "רָבְצוּ"
אפשר לכתוב:

- א. הלכו
- ב. שכבו
- ג. זחלו
- ד. אכלו

מה קרה לדינוזאורים?

מה תפקיד המירכאות (" ")
במשפט האחרון?

- א. לצַיֵּן דיבור ישיר
- ב. לצַיֵּן ציטוט
- ג. לצַיֵּן שם או כינוי
- ד. לצַיֵּן משמעות שונה
מהמשמעות הרגילה

בטקסט כתוב שהדינוזאורים
השמיעו קולות שָאָגָה
מפחידים כמו סופת רָעָמים.
במקום "קול שָאָגָה" אפשר
לכתוב:

- א. קול מוכר ואהוב
- ב. קול חזק ועוצמתי
- ג. קול חלש ונעים
- ד. קול מְשַׁעֲשֵׂע ומצחיק

איך נראו הדינוזאורים הטורפים?

משחק זיכרון – פעלים: יחיד / רבים

הדינוזאורים

השלימו את הפעלים ביחיד או ברבים.

גזרו את הכרטיסיות ושחקו במשחק הזיכרון.

דינוזאורים

דינוזאור

נִכְחָדוּ

נִכְחַד

נִעְלְמוּ

_____

משחק זיכרון – פעלים: יחיד / רבים הדינוֹזאורים

זחל

רַבְצוֹ

עופר

הלכו

משחק זיכרון – פעלים: יחיד / רבים הדינוֹזאורים

חי

אכלו

השמיעו

נלחמו

אלופי התחפושות ואלופי החקויים

פעילויות טרום קריאה:

הטרמת ידע עולם – הפקת מידע מכותרת ומתמונות

1. התייחסות לכותרת: "אלופי התחפושות ואלופי החקויים"

שאלות מנחות לשיח:

- האם קרה לכם שהתחפשתם כל כך טוב בחג פורים, כך שאף אחד לא זיהה אתכם?
- האם אי פעם ניסיתם לחקות מישהו אחר כי רציתם להיראות כמוהו?

2. שיח אורייני מורחב בעקבות התבוננות בתמונות:

בעלי החיים מתחפשים גם הם ולעיתים מחקים זה את זה. הם עושים זאת כדי להגן על עצמם.

בואו נראה מספר דוגמאות. התבוננו בתמונות הבאות.

- מה אתם רואים? זהו את בעלי החיים בתמונות.
  - כיצד בעל החיים מתגונן?
  - מה המשותף לכל התמונות? נתייחס לאופן שבו בעל החיים מדמה לסביבתו.
  - מה הקשר בין התמונות לכותרת הטקסט?
  - נעמיק במושגים: התגוננות, הסוואה, חיקוי.
- התמונות מעוררות עניין וסקרנות, מסייעות בהטרמת ידע עולם ומהוות גריין לשיח אורייני מורחב.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה להקראה קולית

2. התנסות בקריאה באופן עצמאי

3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:

פעילות 1: משחק מסלול – קריאה מנוטרת הבנה

משחק המסלול יאפשר לתלמידים לתרגל קריאה, לחזור ולעיין בטקסט לצורך דליית מידע ויתמוך בלמידת המושגים והבנת הרעיונות המרכזיים. חשוב לעודד את התלמידים לחזור לטקסט לצורך דליית מידע.

אפשר גם לכוון אותם לווסת את אופן הקריאה בין קריאה מעמיקה לקריאה מרפרפת.

ציוד: לוח מסלול (עמ' 95, 96), קובייה, חיילים, כרטיסיות משחק (עמ' 38-41, 97), עותק של הסיפור לכל

תלמיד

פעילות 2: שיח אורייני מורחב לאחר הקריאה וכהכנה למשימת הכתיבה

לאחר הקריאה נזמן שוב שיח אורייני מורחב בנושא התגוננות בטבע בשיטת ההסוואה והחיקוי. חזרה על נושאים אלה תסייע בלמידת המושגים: התגוננות, הסוואה, חיקוי. השיח האורייני הדבור יהווה הכנה להבעה בכתב. כל תלמיד ישיב על השאלה קודם בעל פה ולאחר מכן בכתב.

משימת כתיבה: כתיבה ממזגת משני מקורות מידע: התמונות והטקסט. לאחר שהתלמידים התבוננו בתמונות וקראו את הטקסט, בקשו מהם לכתוב שני קטעי הסבר מורחבים המסבירים:

- באיזו טכניקה נוקטת הזיקית כדי להסוות את עצמה?
  - באיזו טכניקה נוקט פרפר העש כדי להגן על עצמו?
- בקבה: הנחו את התלמידים לקרוא את ההסברים שכתבו ולבדוק את עצמם. אפשר להיעזר בכרטיס ניווט הכולל את השאלות האלה:

1. האם ההסבר שכתבתם מדויק ומציג עובדות נכונות?
2. האם ההסבר שכתבתם ברור ומורחב?
3. האם הקטע שכתבתם קריא?
4. האם השתמשתם בסימני פיסוק? האם שילבתם אותם במשפטים בצורה מתאימה?

פעילות 3: תרגול חקירת מילים: שם הפועל ושם הפעולה

- התלמידים יקראו את כל המילים בעמודה של שם הפועל.
- מומלץ לנהל שיח סביב המאפיינים המשותפים לכל שמות הפועל: ל תחילית לפני הפועל והתוספת למילים "אני רוצה".
- לעבור לשיח על שם הפעולה: להסביר שמדובר בשם עצם המתאר פעולה כלשהי.
- התלמידים מתבקשים להשלים את שמות הפעולה החסרים בטבלה, לפי הדוגמאות.
- כל שמות הפעולה החסרים לקוחים מן הטקסט, לכן אפשר לכוון את התלמידים לחפש אותם בטקסט.

פעילות 4: משחק בינגו לתרגול: הפועל, שם הפועל ושם הפעולה

לצורך הכנת המשחק יש להדפיס את הדף עם המילים פעמיים: פעם אחת לגזור ממנו כרטיסיות 3X3 ופעם נוספת לגזור פתקים עם המילים. המשחק מהווה דרך נוספת לתרגול חלקי הדיבר שנלמדו. יתרה מכך, מיון המילים בכרטיסיות לפי חלקי הדיבר מסייע בהטמעתם ובהבחנה ביניהם. ניתן לגזור את הכרטיסיות עם שורת הכותרת או בלעדיה, בהתאם לצורכי התלמידים.

לצורך הכנת המשחק יש להדפיס את הדף עם המילים פעמיים: פעם אחת לגזור ממנו כרטיסיות 3X3 ופעם נוספת לגזור פתקים עם המילים.

אלופי התחפושות ואלופי החקויים

השרדות היא לא רק תכנית טלויזיה. בטבע, השרדות היא שם המשחק. כדי לשרד, בעלי החיים נוקטים שיטות מתחכמות.

אלופי התחפושות

בעלי חיים מסתירים את עצמם. הם מצליחים להסתתר וכמעט להעלם מעיניהם של טורפים. איך הם עושים זאת? הם עושים זאת בדרך מאוד מתחכמת: הם מתאימים את עצמם לסביבה שבה הם חיים בצורה כמעט משלמת. ההתאמה נעשית בצבע גופם, בצורתם ובהתנהגותם. בדרך זו הם "נעלמים" מעיניהם של הטורפים והופכים ל"רואים שאינם נראים". התחפשות זו מאפשרת להם להתגונן מפני טורפים, וגם לארב לבעלי חיים אחרים בלי שיבחינו בהם ולטרף אותם. שיטת התחפשות זו מכנה "הסוּאָה", והיא מאפשרת לבעלי החיים לשרד בטבע. כך קורה לזקית. הזקית מחליפה צבעים בהתאם לצבעי הסביבה שבה היא נמצאת. לדגמה, כאשר היא עומדת על ענף או על עלה, היא משנה את צבע גופה לירק, וכאשר היא נמצאת על האדמה, היא משנה את צבע גופה לחום. היא עושה זאת כדי להסוות את עצמה מפני טורפים וגם כדי שתוכל להתגנב בעצמה וללכד את הטרף שלה.

אלופי החקויים

קבוצה אחרת של בעלי חיים זכתה לכנוי "אלופי החקויים". בעלי החיים בקבוצה זו מצליחים לחקות בעלי חיים ארסיים ומסכנים ובכך להטעות ולרתיע טורפים המסכנים אותם.

איך הם עושים זאת? גם הם עושים זאת בדרך מאוד מתחכמת: לבעלי חיים אלה צבעי גוף עזים, כמו אדם, כתם, שחר וצהב. צבעים אלה מכנים "צבעי אזהרה" – צבעים המזהירים את הטורפים שלא לטרוף אותם משום שהם רעילים, כלומר אף שאותם בעלי חיים אינם ארסיים כלל, הצבעים שלהם נתפסים כמאימים וארסיים. שיטת הטעיה זו מכנה "חקוי" והיא מאפשרת לבעלי החיים לשרד בטבע. כך קורה לפרפר העש. לפרפר העש יש זוג עינים גדולות ומדמות (לא אמתיות). צבעו של העש צהב, ועל כנפיו עגולים שחורים עם כתמים אדמים. כאשר פרפר העש פורס את כנפיו, הוא נראה כטורף מסכן עם זוג עינים מפחידות.

אלופי התחפושות ואלופי החיקויים

הישרדות היא לא רק תוכנית טלוויזיה. בטבע, הישרדות היא שם המשחק. כדי לשרוד, בעלי החיים נוקטים שיטות מתוחכמות.

אלופי התחפושות

בעלי חיים מסוימים הם "אלופי התחפושות". הם מצליחים להסתתר וכמעט להיעלם מעיניהם של טורפים. איך הם עושים זאת? הם עושים זאת בדרך מאוד מתוחכמת: הם מתאימים את עצמם לסביבה שבה הם חיים בצורה כמעט מושלמת. ההתאמה נעשית בצבע גופם, בצורתם ובהתנהגותם.

בדרך זו הם "נעלמים" מעיניהם של הטורפים והופכים ל"רואים שאינם נראים". התחפשות זו מאפשרת להם להתגונן מפני טורפים, וגם לארוב לבעלי חיים אחרים בלי שיבחינו בהם ולטרוף אותם.

שיטת התחפשות זו מכונה "הסוואה", והיא מאפשרת לבעלי החיים לשרוד בטבע. כך קורה לזיקית. הזיקית מחליפה צבעים בהתאם לצבעי הסביבה שבה היא נמצאת. לדוגמה, כאשר היא עומדת על ענף או על עלה, היא משנה את צבע גופה לירוק, וכאשר היא נמצאת על האדמה, היא משנה את צבע גופה לחום. היא עושה זאת כדי להסוות את עצמה מפני טורפים וגם כדי שתוכל להתגנב בעצמה וללכוד את הטרף שלה.

אלופי החיקויים

קבוצה אחרת של בַּעֲלֵי חַיִּים זָכְתָה לְכִינוֹי "אלופי החיקויים". בַּעֲלֵי החיים בקבוצה זו מצליחים לחקות בַּעֲלֵי חַיִּים אֲרִסִּים ומסוכנים ובכך להטעות ולהרתיע טורפים המסכנים אותם.

איך הם עושים זאת? גם הם עושים זאת בדרך מאוד מתוחכמת: לַבַּעֲלֵי חַיִּים אֵלֶּה צָבָעֵי גוֹף עֲזִים, כְּמוֹ אָדוֹם, כְּתוּם, שָׁחוֹר וצָהוּב. צָבָעִים אֵלֶּה מְכוּנִים "צָבָעֵי אֲזָהָרָה" – צָבָעִים הַמְזַהֲרִים אֶת הַטּוֹרְפִים שֶׁלֹּא לְטָרוֹף אוֹתָם מִשּׁוּם שֶׁהֵם רָעִילִים, כְּלוּמֵר אִף שְׁאוֹתָם בַּעֲלֵי חַיִּים אֵינָם אֲרִסִּים כָּלֵל, הַצָּבָעִים שֶׁלָּהֶם נִתְּפָסִים כְּמֵאֵיִימִים וְאֲרִסִּים. שִׁטַּת הַטְּעִיָּה זוֹ מְכוּנָה "חִיקוּי" וְהִיא מְאֻפְשֶׁרֶת לַבַּעֲלֵי החיים לְשֵׁרוֹד בְּטֶבַע. כִּךְ קוֹרֶה לְפָרְפֵר הָעֵשׂ. לְפָרְפֵר הָעֵשׂ יֵשׁ זוג עֵינִיִּים גְּדוֹלוֹת וּמְדוּמוֹת (לֹא אֱמִיתִיּוֹת). צָבָעוֹ שֶׁל הָעֵשׂ צָהוּב וְעַל כִּנְפָיו עֵיגוּלִים שָׁחוּרִים עִם כְּתָמִים אָדוּמִים. כְּאִשֶּׁר פָּרְפֵר הָעֵשׂ פּוֹרֵס אֶת כִּנְפָיו, הוּא נִרְאֶה כְּטוֹרֵף מְסוּכֵן עִם זוג עֵינִיִּים מִפְחִידוֹת.

אלופי התחפושות ואלופי החיקויים

הישרדות היא לא רק תוכנית טלוויזיה. בטבע, הישרדות היא שם המשחק. כדי לשרוד, בעלי החיים נוקטים שיטות מתוחכמות.

אלופי התחפושות

בעלי חיים מסוימים הם "אלופי התחפושות". הם מצליחים להסתתר וכמעט להיעלם מעיניהם של טורפים. איך הם עושים זאת? הם עושים זאת בדרך מאוד מתוחכמת: הם מתאימים את עצמם לסביבה שבה הם חיים בצורה כמעט מושלמת. ההתאמה נעשית בצבע גופם, בצורתם ובהתנהגותם.

בדרך זו הם "נעלמים" מעיניהם של הטורפים והופכים ל"רואים שאינם נראים". התחפשות זו מאפשרת להם להתגונן מפני טורפים, וגם לארוב לבעלי חיים אחרים בלי שיבחינו בהם ולטרוף אותם.

שיטת התחפשות זו מכונה "הסוואה", והיא מאפשרת לבעלי החיים לשרוד בטבע. כך קורה לזיקית. הזיקית מחליפה צבעים בהתאם לצבעי הסביבה שבה היא נמצאת. לדוגמה, כאשר היא עומדת על ענף או על עלה, היא משנה את צבע גופה לירוק, וכאשר היא נמצאת על האדמה, היא משנה את צבע גופה לחום. היא עושה זאת כדי להסוות את עצמה מפני טורפים וגם כדי שתוכל להתגנב בעצמה וללכוד את הטרף שלה.

אלופי החיקויים

קבוצה אחרת של בעלי חיים זכתה לכינוי "אלופי החיקויים". בעלי החיים בקבוצה זו מצליחים לחקות בעלי חיים ארסיים ומסוכנים ובכך להטעות ולהרתיע טורפים המסכנים אותם.

איך הם עושים זאת? גם הם עושים זאת בדרך מאוד מתוחכמת: לבעלי חיים אלה צבעי גוף עצים, כמו אדום, כתום, שחור וצהוב. צבעים אלה מכונים "צבעי אזהרה" – צבעים המזהירים את הטורפים שלא לטרוף אותם משום שהם רעילים, כלומר אף שאותם בעלי חיים אינם ארסיים כלל, הצבעים שלהם נתפסים כמאיימים וארסיים. שיטת הטעיה זו מכונה "חיקוי" והיא מאפשרת לבעלי החיים לשרוד בטבע. כך קורה לפרפר העש. לפרפר העש יש זוג עיניים גדולות ומדומות (לא אמיתיות). צבעו של העש צהוב ועל כנפיו עיגולים שחורים עם כתמים אדומים. כאשר פרפר העש פורס את כנפיו, הוא נראה כטורף מסוכן עם זוג עיניים מפחידות.

הפקת מידע מפותרת ומתמונה

הכותרת: "אלופי התחפושות ואלופי החיקויים"

- האם קרה לכם שהתחפשתם כל כך טוב בחג פורים, כך שאף אחד לא זיהה אתכם?

- האם אי פעם ניסיתם לחקות מישהו אחר כי רציתם להיראות כמוהו?

בעלי החיים מתחפשים גם הם ולעיתים מחקים זה את זה. הם עושים זאת כדי להגן על עצמם. בואו נראה מספר דוגמאות. התבוננו בתמונות הבאות.

- מה אתם רואים? זהו את בעלי החיים בתמונות.
- מה משותף לכל התמונות?
- מה הקשר בין התמונות לכותרת הטקסט?

משחק מסלול - קוראים ומשחקים

מה צריך? לוח מסלול, קובייה, חיילים, כרטיסיות משחק, כלי משחק כמספר השחקנים

הוראות המשחק:

- מניחים את לוח המשחק במרכז ומחלקים לכל שחקן כלי משחק.
- כל משתתף מטיל את הקובייה בתורו ומתקדם כמספר הצעדים הרשום עליה.
- אם הגעתם לסולם, טפסו במעלה הסולם עד למשבצת שבה הוא מסתיים.
- אם הגעתם לראש הנחש, החליקו עליו עד למשבצת שבה נמצא זנבו.
- אם הגעתם לסימן ? קחו "כרטיס שאלה" וענו עליה.
- אם הגעתם לסימן ! קחו "כרטיס הפתעה" ופעלו לפיו.
- הראשון שמסיים את המסלול הוא המנצח.

משחק מסלול אלופי התחפושות ואלופי החקויים | כרטיסיות שאלה

מצאו בטקסט
שתי מילים
מהשורש שר"ד.

השלימו: בעלי
החיים מתאימים
את עצמם לסביבה
ב _____ ,
ב _____
וב _____ .

מדוע בעלי
חיים מסוימים
נקראים
"אלופי
התחפושות"?

מהו צבעה של
הזיקית כאשר
היא עומדת על
עלה?

מה הזיקית
עושה כאשר
היא חשה
בסכנה?

בדרך זו בעלי החיים
"נעלמים" מעיניהם של
הטורפים.
המירכאות הכפולות
(" ") מציינות:
א. דיבור ישיר ב. ציטוט
ג. שם או כינוי
ד. משמעות שונה
מהמשמעות הרגילה.

משחק מסלול אלופי התחפושות ואלופי החקויים | כרטיסיות שאלה

באיזו טכניקה
פרפר העש
משתמש כדי
להגן על עצמו?

נכון או לא נכון?
הזיקית משתמשת
בהסוואה גם כדי
ללכוד את הטרף
שלה.

לפי לדעתכם,
מה יהיה צבעה
של הזיקית אם
תעמוד על
שיח חום?

מצאו בטקסט
מילה נוספת
מאותה משפחת
מילים של
המילה הסוואה.

מצאו בטקסט שלוש
מילים ממשפחת
המילים חק"י / מצאו
בטקסט שתי מילים
נוספות מאותה
משפחת מילים של
המילה חיקוי.

השלימו:
"צבעי האזהרה" הם
צבעי גוף ____.
צבעים אלה נתפסים
על ידי הטורפים
כ ____ ו ____.

משחק מסלול אלופי התחפושות ואלופי החקויים | כרטיסיות שאלה

שיטת התחפשות זו
מכונה "הסוואה".
המירכאות הכפולות
(" ") מציינות:

- א. דיבור ישיר ב. ציטוט
- ג. שם או כינוי
- ד. משמעות שונה
- מהמשמעות הרגילה.

נכון או לא נכון?

פרפר העץ הוא
בעל חיים ארסי.

משימת כתיבה

לאחר שהתבוננתם בתמונות וקראתם את הטקסט, כתבו שני קטעי הסבר מורחבים המסבירים:

- באיזו שיטה הזיקית נוקטת כדי להסוות את עצמה?
- באיזו שיטה פרפר העש נוקט כדי להגן על עצמו?

קראו את ההסברים שכתבתם.

בדקו את עצמכם!

בדקו את עצמכם!

- 1 האם ההסבר שכתבתם מדויק ומציג עובדות נכונות?
- 2 האם ההסבר שכתבתם ברור ומורחב?
- 3 האם הקטע שכתבתם קריא?
- 4 האם השתמשתם בסימני פיסוק בצורה מתאימה?

מתרגלים חקירת מילים – שם הפועל ושם פעולה

- **שלב א:** קראו את כל המילים בעמודה הימנית שהכותרת שלה "שם הפועל".
- **שלב ב:** מה משותף לכל המילים בעמודה הזו?
- סמנו בצבע את האות המשותפת לכל המילים.
- הוסיפו לכל מילה בטבלה את הצירוף: 'אני רוצה'. האם זה מתאים?
- **שלב ג:** שם פעולה הוא שם המתאר פעולה. לדוגמה: כתיבה, ישיבה, פגישה.
השלימו את שמות הפעולה החסרים בטבלה, לפי הדוגמה.
אם אתם זקוקים לרמז, חפשו בטקסט. שמות הפעולה מופיעים בו.

שם הפועל	שם פעולה
להיעלם	היעלמות
להתגונן	התגוננות
לטרף	טריפה
ללכוד	לכידה
להרתיע	הרתעה
להתגנב	התגנבות
להסתתר	הסתרה
לשרוד	
לחקות	
להטעות	
להסוות	
להתחפש	

משחק בינגו – אלופי התחפושות ואלופי החקויים

שחקו במשחק בינגו לתרגול מילים מסוגים שונים: שם הפעולה, שם הפועל, פועל

הוראות המשחק:

- כל משתתף מקבל כרטיסייה אחת.
- המורה מגריל כל פעם פתק אחר ומקריא את המילה הכתובה בו.
- אם השחקן זיהה את המילה בכרטיסייה שלו, עליו לסמן V במקום המתאים.
- המנצח הוא השחקן הראשון שכל המילים בכרטיסייה שלו מסומנות.

שם הפועל	הפועל	שם הפעולה
להתגנב	מתגנבים	התגנבות
להסוות	מסווים	הסוואה
לשרוד	שורדים	הישרדות

שם הפועל	הפועל	שם הפעולה
להתחפש	מתחפשים	התחפשות
להסתתר	מסתתרים	הסתרה
להרתיע	מרתיעים	הרתעה

שם הפועל	הפועל	שם הפעולה
לטרף	טורפים	טריפה
להתגונן	מתגוננים	התגוננות
להיעלם	נעלמים	היעלמות

שם הפועל	הפועל	שם הפעולה
להטעות	מטעים	הטעיה
לחקות	מחקים	חיקוי
ללכוד	לוכדים	לכידה

מהו משקה השוקולד?

פעילויות טרום קריאה: הטרמת תוכן

פעילות 1: הפקת מידע מכותרת: כהכנה לקראת הקריאה, הציעו לתלמידים להשיב על השאלה המוצגת בכותרת.

השאלה לוקחת לתיאור משקה השוקולד ולא לדרך שבא הוא התגלה או הומצא. אפשר להרחיב את השיחה ולעורר עניין וסקרנות ולשאול: איך הומצא המשקה?

הטקסט דחוס בשמות ומצריך ידע עולם רחב. כדי להתיידד עם מושגים ושמות לפני הכניסה לטקסט מוצעות שתי פעילויות:

פעילות 2: קריאת קטע מידע – הידעת?!: אודות כריסטופר קולומבוס.

קטע המידע הקצר תומך בהטרמת ידע עולם הנחוץ להבנת הטקסט.

פעילות 3: מיון ארצות, תושבי הארץ ודגלים

כדי להמחיש לתלמידים את התהליך (הגלגולים) שעבר משקה השוקו ברחבי העולם, מוצעת פעילות חווייתית המאפשרת היכרות עם המדינות המופיעות בטקסט.

בפעילות עצמה מופיעים רמזים עבור תלמידים שאינם מכירים את דגלי המדינות. במידת הצורך אפשר לתת רמזים נוספים.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה ל**הקראה קולית**

2. התנסות בקריאה באופן עצמאי

3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:

פעילות 1: קלוז – השלמת מילים מתוך הטקסט

פעילות הקלוז מזמנת קריאה חוזרת וקריאה מנוטרת הבנה.

- רצוי לתת לתלמידים להתמודד עם המשימה בכוחות עצמם.
- אפשר להזמין את התלמידים לשוחח על שיקולי הדעת בבחירת המילים. מה סייע להם לאתר את המילים. רצוי לאפשר למידת עמיתים ושיח מתלבט המשלב טיעון ושכנוע.

- אם עולה קושי אפשר לתווך ולכוון, לדוגמה: לכוון אותם למשמעות המשפט ולרמזים תחביריים.
- רצוי לעודד את התלמידים לבצע בקרה ולבדוק את עצמם! אם המילים שהשלימו אינן מסתדרות במשפט (למשל התוכן אינו הגיוני, המשפט שהתקבל אינו תקין), יש להחליף אותן במילים אחרות המתאימות יותר.
- המליצו לתלמידים המסוגלים לכך לנסות להשלים את המילים החסרות בלי להיעזר במחסן המילים.
- לאחר השלמת המילים החסרות התלמידים יקראו את הסיפור ברצף.

פעילות 2: השלמת תרשים – "הגלגולים" שעבר משקה השוקו במדינות השונות / איך שותים את משקה

השוקו במדינות השונות?

- בהמשך לפעילות ההכנה שכללה התייחסות למדינות השונות, בתרשים התלמידים מתבקשים להשלים איך שותים את משקה השוקו בכל אחת מהמדינות.
- התרשים מלא בחלקו, לצורך מתן "פיגומים" לתלמידים מתקשים.
- בסיום הפעילות אפשר לבקש מהתלמידים להמציא שם לתרשים.

מהו משקה השוקולד?

לפני שנים רבות היה משקה השוקולד נפוץ אצל תושבי דרום אמריקה. הם הכינו את המשקה מפולי קקאו וממים, הוסיפו לו פלפל, קנמון וניל, ושתו אותו קר. כריסטופר קולומבוס הספרדי, שהיה חוקר ומגלה ארצות, שתה את המשקה במסעו והתלהב ממנו. כאשר חזר קולומבוס לספרד, הוא הביא לארצו פולי קקאו, וגלה לספרדים את סוד הכנת המשקה. הספרדים הכינו את המשקה בצורה שונה מעט; במשקה שלהם הם החליפו את הפלפל בסוכר. במשך מאה שנים שמרו הספרדים בסוד את אפן הכנת המשקה. רק כעבר כמאתים שנים הצליחו לגלות בצרפת כיצד מכינים את המשקה, ורק אחרי כמאה שנים נוספות שפרו האנגלים את המשקה בכך שהוסיפו לו חלב. כיום מכירים את המשקה בכל העולם, ובישראל הוא נקרא "שוקו" או "קקאו".

הידעת?!

מיהו כריסטופר קולומבוס?

כריסטופר קולומבוס היה ספן (ימאי) ונחשב לאחד מגדולי מגילי הארצות בכל הזמנים. בשנת 1492 הוא יצא למסע ארוך עם שלוש ספינות מפרש, מספרד לכיוון מערב. המטרה שלו הייתה למצוא את הדרך להודו – שנודעה באותם זמנים כארץ שיש בה אוצרות רבים: תבלינים, בשמים ומשי. השיט נמשך זמן רב ורק לאחר מספר חודשים נשמעה לפתע צעקה: "יבשה! יבשה!". להודו קולומבוס בסוף לא הגיע, אבל בלי שהתכוון לכך גילה את יבשת אמריקה. ושם מצא גם מאכלים כמו: אננס, תפוחי אדמה ואת פולי הקקאו – מקור השוקולד.

מהו משקה השוקולד?

לפני שנים רבות היה משקה השוקולד נפוץ אצל תושבי דרום אמריקה. הם הכינו את המשקה מפולי קקאו וממים, הוסיפו לו פלפל, קינמון וזנביל, ושתו אותו קר. כריסטופר קולומבוס הספרדי, שהיה חוקר ומגלה ארצות, שתה את המשקה במסעו והתלהב ממנו. כאשר חזר קולומבוס לספרד, הוא הביא לארצו פולי קקאו, וגילה לספרדים את סוד הכנת המשקה. הספרדים הכינו את המשקה בצורה שונה מעט; במשקה שלהם הם החליפו את הפלפל בסוכר. במשך מאה שנים שמרו הספרדים בסוד את אופן הכנת המשקה. רק כעבור כמאתיים שנים הצליחו לגלות בצרפת כיצד מכינים את המשקה, ורק אחרי כמאה שנים נוספות שיפרו האנגלים את המשקה בכך שהוסיפו לו חלב. כיום מכירים את המשקה בכל העולם, ובישראל הוא נקרא "שוקו" או "קקאו".

הידעת?!

מיהו כריסטופר קולומבוס?

כריסטופר קולומבוס היה ספן (ימאי) ונחשב לאחד מגדולי מגלי הארצות בכל הזמנים. בשנת 1492 הוא יצא למסע ארוך עם שלוש ספינות מפרש, מספרד לכיוון מערב. המטרה שלו הייתה למצוא את הדרך להודו – שנודעה באותם זמנים כארץ שיש בה אוצרות רבים: תבלינים, בשמים ומשי. השיט נמשך זמן רב ורק לאחר מספר חודשים נשמעה לפתע צעקה: "יבשה! יבשה!". להודו קולומבוס בסוף לא הגיע, אבל בלי שהתכוון לכך גילה את יבשת אמריקה. ושם מצא גם מאכלים כמו: אננס, תפוחי אדמה ואת פולי הקקאו – מקור השוקולד.

מהו משקה השוקולד?

לפני שנים רבות היה משקה השוקולד נפוץ אצל תושבי דרום אמריקה. הם הכינו את המשקה מפולי קקאו וממים, הוסיפו לו פלפל, קינמון וזנביל, ושתו אותו קר. כריסטופר קולומבוס הספרדי, שהיה חוקר ומגלה ארצות, שתה את המשקה במסעו והתלהב ממנו. כאשר חזר קולומבוס לספרד, הוא הביא לארצו פולי קקאו, וגילה לספרדים את סוד הכנת המשקה. הספרדים הכינו את המשקה בצורה שונה מעט; במשקה שלהם הם החליפו את הפלפל בסוכר. במשך מאה שנים שמרו הספרדים בסוד את אופן הכנת המשקה. רק כעבור כמאתיים שנים הצליחו לגלות בצרפת כיצד מכינים את המשקה, ורק אחרי כמאה שנים נוספות שיפרו האנגלים את המשקה בכך שהוסיפו לו חלב. כיום מכירים את המשקה בכל העולם, ובישראל הוא נקרא "שוקו" או "קקאו".

הידעת?!

מיהו כריסטופר קולומבוס?

כריסטופר קולומבוס היה ספן (ימאי) ונחשב לאחד מגדולי מגילי הארצות בכל הזמנים. בשנת 1492 הוא יצא למסע ארוך עם שלוש ספינות מפרש, מספרד לכיוון מערב. המטרה שלו הייתה למצוא את הדרך להודו – שנודעה באותם זמנים כארץ שיש בה אוצרות רבים: תבלינים, בשמים ומשי. השיט נמשך זמן רב ורק לאחר מספר חודשים נשמעה לפתע צעקה: "יבשה! יבשה!". להודו קולומבוס בסוף לא הגיע, אבל בלי שהתכוון לכך גילה את יבשת אמריקה. ושם מצא גם מאכלים כמו: אננס, תפוחי אדמה ואת פולי הקקאו – מקור השוקולד.

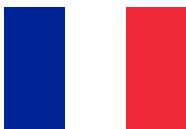
מיון שמות מדינות, תושבים, דגלים

היעזרו במחסן המילים וברמזים הבאים כדי להתאים את הדגל למדינה.
השלימו את הטבלה.

- מדינה שהדגל שלה מחולק לשלושה חלקים שווים, והאנשים החיים בה מכונים "צ'רפתיים".

- אלה מדינות נבחרת ספרד בכדורגל.
נחשו איזה דגל מתוך הארבעה הוא דגל ספרד.

התושבים	שם המדינה	
ישראלים		

מחסן מילים: ישראל, צרפת, ספרד, אנגליה

מהו משקה השוקולד? - השלמת טקסט חסר

- קראו את הטקסט החסר שלפניכם.
- השלימו את המילים החסרות. אפשר להיעזר במחסן המילים.
- קראו כל משפט שהשלמתם, ובדקו אם המשפט שהתקבל תקין ומתאים לרעיונות המובעים בטקסט.
- לאחר שהשלמתם את כל המילים החסרות, קראו שוב את הסיפור ברצף.

כיצד המצא משקה השוקו?

משקה השוקו היה _____ ב _____ . התושבים שם הכינו את המשקה מ _____ וממים, הוסיפו לו _____ , _____ , ושתו אותו קר. כריסטופר קולומבוס _____ מהמשקה והביא אותו לספרד כשחזר מ _____ . הספרדים שתו את ה _____ בצורה מעט שונה: הם החליפו את הפלפל ב _____ . הספרדים שמרו בסוד את _____ הכנת המשקה. כעבר מאתיים שנה גלו ה _____ כיצד מכינים את המשקה. ה _____ , אחריהם, אף שפרו את המשקה בכך שהוסיפו לו _____ . כיום, מכירים את המשקה בכל העולם. ב _____ הוא נקרא " _____ " או "קקאו" ונוהגים לשתות אותו חם או _____ .

מחסן מילים: דרום אמריקה, התלהב, פולי קקאו, נפוץ, צרפתיים, פלפל, מסעו, סקר, קנמון, וניל, אפן, שוקו, חלב, קר, אנגלים, משקה

מהו משקה השוקולד?

השלימו את התרשים לפי הכתוב בטקסט.

במשבצת האחרונה "ישראל" השלימו לפי הידע והניסיון שלכם.

איך נהגו לשתות את השוקו?

שם המדינה

ערבבו פולי קקאו ומים
והוסיפו פלפל, קינמון וזנביל.
שתו את המשקה קר.

ערבבו פולי קקאו ומים
והוסיפו סוכר, קינמון וזנביל.
שתו את המשקה קר.

שתו את המשקה כמו
ה_____.

ערבבו פולי קקאו ומים
והוסיפו סוכר, קינמון, זנביל וחלב.
שתו את המשקה קר.

בישראל*

איך אתם אוהבים לשתות את השוקו שלכם?

איך נולדים תנינים?

פעילות טרום קריאה:

תפזורת זוחלים

לפני הכניסה לטקסט אפשר להציע לתלמידים לאתר מילים בתפזורת. לאחר מכן, יחזרו ויקראו התלמידים את המילים שאיתרו. אפשר להזמין את התלמידים להסביר מילים שאיתרו בתפזורת.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה ל**הקראה קולית**

2. התנסות בקריאה באופן עצמאי
3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:

פעילות 1: סידור משפטים ברצף כרונולוגי בתרשים

- לפי רמת היכולת של כל תלמיד, אפשר להנחותם להיעזר במחסן ההיגדים או לנסות להשלים את התרשים באופן עצמאי.
- לאחר מכן מומלץ להנחות את התלמידים לקרוא ברצף את ההיגדים בתרשים.

פעילות 2: חקירת מילים – חקירה מורפולוגית של שם הפועל: לִבְקוֹעַ

- התלמידים יקראו את כל המילים בעמודה של שם הפועל.
- מומלץ לנהל שיח סביב הדמיון והשוני בין המילים:
- מהם המאפיינים המשותפים לכל שמות הפועל? ל תחילת לפני הפועל והתוספת "אני רוצה".
- במה נבדלות המילים זו מזו? בשורש שלהן.
- התלמידים מתבקשים להשלים את השורש של כל מילה בטבלה.
- מומלץ להנחות את התלמידים לקרוא שוב את המילים.

איך נולדים תנינים?

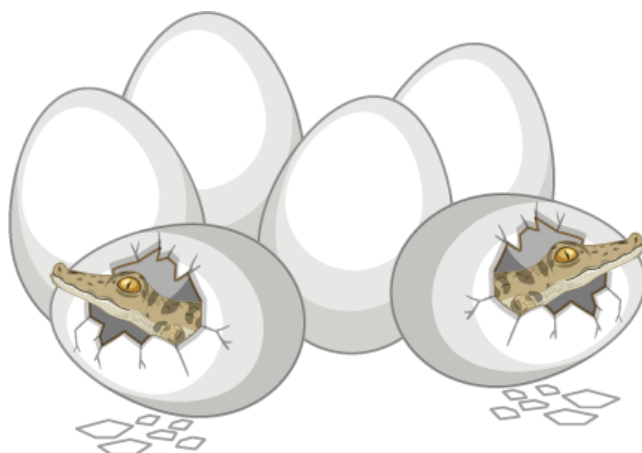
התנינים הם קרובי משפחה של הלטאות, של הנחשים, של הצבים וגם של הדינוזאורים, וכלם נקראים משפחת ה"זוחלים".

כמו כל הזוחלים, גם התנינים מטילים ביצים. התנינה חופרת גמה, מטילה בתוכה ביצים ומכסה אותן בחול. אחרי חדשים היא שומעת ציצים רמים. הציצים נשמעים מתוך החול: התנינים הקטנים רוצים לבקע מתוך הביצים, והם קוראים לעזרה.

אמא-תנינה מפנה את החול, ו... מזל טוב! 50 תנינים קטנים נולדו.

התנינים צריכים להגיע אל המים, כדי ללמד לשחות ולאכל. איך אמא תנינה לוקחת 50 תנינים צעירים ושוכבים לטיול במים? – בפה.

לתנינה יש פה מסכן מאוד. יש בו לסתות חזקות ו-80 שנים חדות שיכולות לטרף חיות גדולות וגם בני אדם. אבל התנינה יודעת להחזיק בפיה את התנינים הקטנים בעדינות. היא לוקחת אותם אל המים ובחזרה, עד שהם גדלים ויודעים לדאג לעצמם.

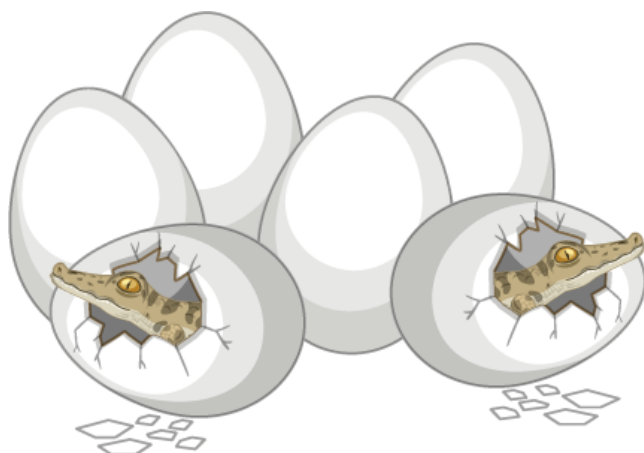
איך נולדים תנינים?

התנינים הם קרובי משפחה של הלטאות, של הנחשים, של הצבים וגם של הדינוזאורים, וכולם נקראים משפחת ה"זוחלים".

כמו כל הזוחלים גם התנינים מטיילים ביצים. התנינה חופרת גומה, מטילה בתוכה ביצים ומכסה אותן בחול. אחרי חודשיים היא שומעת ציוצים רמים. הציוצים נשמעים מתוך החול: התנינים הקטנים רוצים לבקוע מתוך הביצים, והם קוראים לעזרה. אימא-תנינה מפנה את החול, ו... מזל טוב! 50 תנינים קטנים נולדו.

התנינים צריכים להגיע אל המים, כדי ללמוד לשחות ולאכול. איך אימא-תנינה לוקחת 50 תנינים צעירים ושובבים לטיול במים? – בפה.

לתנינה יש פה מסוכן מאוד. יש בו לסתות חזקות ו-80 שיניים חדות שיכולות לטרוף חיות גדולות וגם בני אדם. אבל התנינה יודעת להחזיק בפיה את התנינים הקטנים בעדינות. היא לוקחת אותם אל המים ובחזרה, עד שהם גדלים ויודעים לדאוג לעצמם.

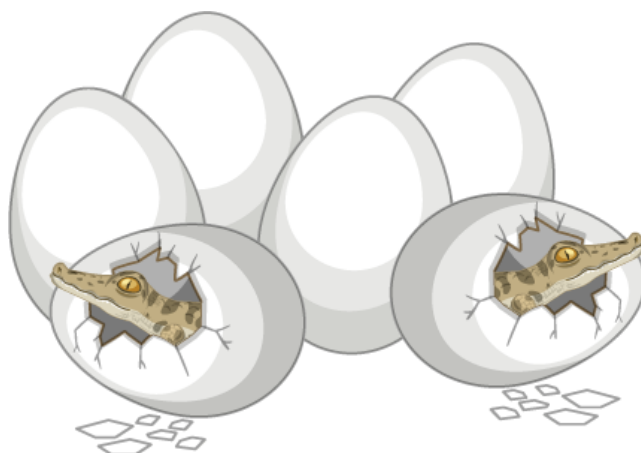
איך נולדים תנינים?

התנינים הם קרובי משפחה של הלטאות, של הנחשים, של הצבים וגם של הדינוזאורים, וכולם נקראים משפחת ה"זוחלים".

כמו כל הזוחלים גם התנינים מטיילים ביצים. התנינה חופרת גומה, מטילה בתוכה ביצים ומכסה אותן בחול. אחרי חודשיים היא שומעת ציוצים רמים. הציוצים נשמעים מתוך החול: התנינים הקטנים רוצים לבקוע מתוך הביצים, והם קוראים לעזרה. אימא-תנינה מפנה את החול, ו... מזל טוב! 50 תנינים קטנים נולדו.

התנינים צריכים להגיע אל המים, כדי ללמוד לשחות ולאכול. איך אימא-תנינה לוקחת 50 תנינים צעירים ושובבים לטיול במים? – בפה.

לתנינה יש פה מסוכן מאוד. יש בו לסתות חזקות ו-80 שיניים חדות שיכולות לטרוף חיות גדולות וגם בני אדם. אבל התנינה יודעת להחזיק בפיה את התנינים הקטנים בעדינות. היא לוקחת אותם אל המים ובחזרה, עד שהם גדלים ויודעים לדאוג לעצמם.

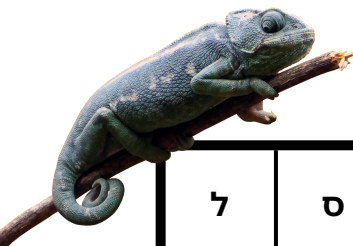

תפזורת "משפחת הזוחלים"

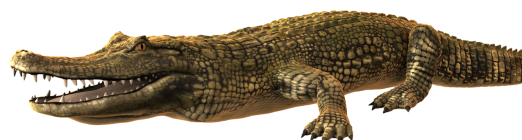
מצאו את המילים בתוך התפזורת

ל	ס	י	א	ט	ע	צ	ק	ז	פ	פ
מ	י	ר	ו	א	ז	ו	נ	י	ד	נ
ע	ס	פ	נ	ס	כ	ח	צ	צ	ו	ח
צ	ל	א	ה	ש	ל	ס	ר	ס	ד	ש
ת	ת	ה	מ	ת	צ	ר	ג	ש	צ	י
נ	א	ו	ת	ב	ג	ע	א	ש	ל	מ
י	ב	ש	י	ג	ל	ט	ע	מ	ק	ו
נ	ר	מ	ז	ז	ט	ב	ו	ע	ד	ג
י	ק	מ	ח	י	א	מ	ק	א	ל	נ
מ	מ	י	ל	ח	ו	ז	ס	ז	ל	ט
ל	י	ת	ו	ז	ת	י	ק	י	ז	ד

אוצר המילים:

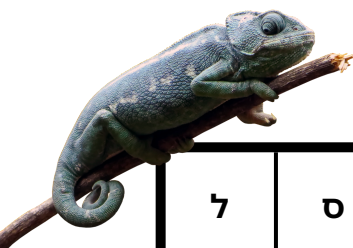
- זחלים
- תניניים
- לטאות
- נחשים
- צבים
- דינוזאורים
- זיקית
- שממית

תפזורת "משפחת הזוחלים"

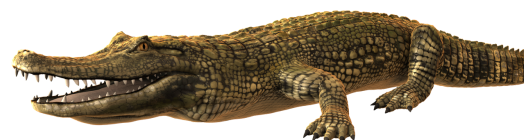
פתרון

ל	ס	י	א	ט	ע	צ	ק	ז	פ	פ
מ	י	ר	ו	א	ז	ו	נ	י	ד	נ
ע	ס	פ	נ	ס	כ	ח	צ	צ	ו	ח
צ	ל	א	ה	ש	ל	ס	ר	ס	ד	ש
ת	ת	ה	מ	ת	צ	ר	ג	ש	צ	י
נ	א	ו	ת	ב	ג	ע	א	ש	ל	מ
י	ב	ש	י	ג	ל	ט	ע	מ	ק	ו
נ	ר	מ	ז	ז	ט	ב	ו	ע	ד	ג
י	ק	מ	ח	י	א	מ	ק	א	ל	נ
מ	מ	י	ל	ח	ו	ז	ס	ז	ל	ט
ל	י	ת	ו	ז	ת	י	ק	י	ז	ד

אוצר המילים:

- זחלים
- תנינים
- לטאות
- נחשים
- צבים
- דינוזאורים
- זיקית
- שממית

השלמת תרשים - סידור פעולות ברצף

העתיקו את ההיגדים מתוך מחסן ההיגדים למקומות המתאימים בתרשים.

איך נולדים תנינים?

↓

↓

↓

↓

מחסן היגדים:

התנינה מְפַנָּה את החול.
מזל טוב! התנינים הקטנים נולדים.
התנינה מְכַסֶּה את הביצים שהטילה בחול.
כְּעָבוֹר חודשיים התנינה שומעת ציוצים רמים (חזקים) מתוך החול.
התנינה מְטִילָה ביצים בתוך הגומה.
התנינה חופרת גומה (בור).

חקירה מורפולוגית של שם הפועל

- שלב א: קראו את כל המילים בטבלה.
- שלב ב: סמנו בצבע את המשותף לכל המילים.
- שלב ג: כתבו ליד כל מילה את השורש שלה.
- שלב ד: חזרו ותרגלו את הקריאה של המילים.

לְבָקַעַ	בק"ע
לשקוע	
לבלוע	
לדמוע	
לרקוע	
למנוע	
לנסוע	
לגמוע	
לזרוע	

ב"ק	ל"ב"ק
	לפגוע
	לפסוע
	לצבוע
	לקבוע
	לקרוע
	לצלוע
	לשבוע

טביעת אצבע

פעילות טרום קריאה:

פעילות הכנה לקראת הקריאה – צפייה בסרטון שמסביר מהן טביעות אצבע ולמה הן משמשות.

- הזמינו את התלמידים לצפות יחד ב**סרטון**.
- נסו גם אתם לדגום ולראות את טביעות האצבע עם התלמידים שלכם כפי שראיתם בסרטון.
- לצורך הניסוי הצטיידו בנייר דבק, בדף ובעיפרון.
- הזמנה לשיח אורייני מורחב בעקבות הצפייה בסרטון.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה לה**קראה קולית**
2. התנסות בקריאה באופן עצמאי
3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילות לאחר הקריאה:

משחק מסלול – קריאה מנוטרת הבנה

משחק המסלול יאפשר לתלמידים לתרגל קריאה, לחזור ולעיין בטקסט לצורך דליית מידע ויתמוך בלמידת המושגים והבנת הרעיונות המרכזיים. חשוב לעודד את התלמידים לחזור לטקסט לצורך דליית מידע. אפשר גם לכוון אותם לווסת את אופן הקריאה בין קריאה מעמיקה לקריאה מרפרפת. ציוד: לוח מסלול (עמ' 95, 96), קובייה, חיילים, כרטיסיות משחק (עמ' 67-69, 97), עותק של הסיפור לכל תלמיד

טביעת אצבע

בקצות האצבעות שלנו יש חריצים דקים, המסדרים כמו רכסי הרים במפה. כשאנחנו נוגעים באצבעותינו בחפץ, אנחנו משאירים עליו את טביעות אצבעותינו. טביעת האצבעות היא סימן הכר יחודי לכל אדם. אין שתיים זהות ואי אפשר לזייף אותן. מדינות רבות לוקחות דגימה של טביעות אצבע מתושבי המדינה ומשתמשות בהן לצורך זה, כמו תעודת זהות. זהו אנשים לפי טביעת אצבע נקרא זהו ביומטרי.

בגלל שטביעת האצבע היא יחודית לכל אדם, פעמים רבות משתמשים בה כאמצעי לזהו אנשים וגם עבריינים. "טביעת אצבע" הוא גם בטוי שאומרים כאשר לאדם יש השפעה ברורה ויחודית על משהו. לדגמה: "טביעת האצבע של המאמן החדש נראתה בקבוצה כבר מהמשחק הראשון."

טביעת אצבע

בקצות האצבעות שלנו יש חריצים דקים, המסודרים כמו רכסי הרים במפה. כשאנחנו נוגעים באצבעותינו בחפץ, אנחנו משאירים עליו את טביעות אצבעותינו. טביעת האצבעות היא סימן היכר ייחודי לכל אדם. אין שתיים זהות ואי אפשר לזייף אותן. מדינות רבות לוקחות דגימה של טביעות אצבע מתושבי המדינה ומשתמשות בהן לצורך זיהוי, כמו תעודת זהות. זיהוי אנשים לפי טביעת אצבע נקרא זיהוי ביומטרי.

בגלל שטביעת האצבע היא ייחודית לכל אדם, פעמים רבות משתמשים בה כאמצעי לזיהוי אנשים וגם עבריינים. "טביעת אצבע" הוא גם ביטוי שאומרים כאשר יש השפעה ברורה וייחודית על משהו. לדוגמה: "טביעת האצבע של המאמן החדש נראתה בקבוצה כבר מהמשחק הראשון."

טביעת אצבע

בְּקִצּוֹת הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁלָנוּ יֵשׁ חֲרִיצִים דְּקִים, הַמְסוּדְרִים כְּמוֹ רֶכְסֵי הָרִים בְּמִפָּה. כְּשֶׁאֲנַחֲנוּ נֹוגְעִים בְּאֶצְבָּעוֹתֵינוּ בְּחֶפֶץ, אֲנַחֲנוּ מְשִׁאֲרִים עָלָיו אֶת טְבִיעוֹת אֶצְבָּעוֹתֵינוּ. טְבִיעַת הָאֶצְבָּעוֹת הִיא סִימָן הַיֶּכֶר יִיחֻדֵּי לִכְל אָדָם. אֵין שְׁתֵּיִם זֵהוּת וְאֵי אֶפְשָׁר לְזַיֵּיף אוֹתָן. מְדִינוֹת רַבּוֹת לֹקָחוֹת דְּגִימָה שֶׁל טְבִיעוֹת אֶצְבַּע מִתּוֹשְׁבֵי הַמְּדִינָה וּמִשְׁתַּמְשׁוֹת בָּהֶן לְצוּרֵךְ זִיהוּי, כְּמוֹ תְּעוּדַת זֵהוּת. זִיהוּי אֲנָשִׁים לְפִי טְבִיעַת אֶצְבַּע נִקְרָא זִיהוּי בִּיּוֹמֶטְרִי. בְּגִלָּל שְׁטְבִיעַת הָאֶצְבַּע הִיא יִיחֻדִּית לִכְל אָדָם, פְּעָמִים רַבּוֹת מִשְׁתַּמְשִׁים בָּהּ כְּאִמְצָעִי לְזִיהוּי אֲנָשִׁים וְגַם עֲבָרִיִּימִים. "טְבִיעַת אֶצְבַּע" הוּא גַם בִּיטוּי שְׂאוֹמְרִים כֹּאשֶׁר יֵשׁ הִשְׁפָּעָה בְּרוּרָה וְיִיחֻדִּית עַל מִשְׁהוֹ. לְדוֹגְמָה: "טְבִיעַת הָאֶצְבַּע" שֶׁל הַמֶּאֱמָן הַחֹדֶשׁ נִרְאָתָה בְּקְבוּצָה כְּבֵר מִהַמִּשְׁחָק הָרִאשׁוֹן."

משחק מסלול - קוראים ומשחקים

מה צריך? לוח מסלול, קובייה, חיילים, כרטיסיות משחק, כלי משחק כמספר השחקנים

הוראות המשחק:

- מניחים את לוח המשחק במרכז ומחלקים לכל שחקן כלי משחק.
- כל משתתף מטיל את הקובייה בתורו ומתקדם כמספר הצעדים הרשום עליה.
- אם הגעתם לסולם, טפסו במעלה הסולם עד למשבצת שבה הוא מסתיים.
- אם הגעתם לראש הנחש, החליקו עליו עד למשבצת שבה נמצא זנבו.
- אם הגעתם לסימן ? קחו "כרטיס שאלה" וענו עליה.
- אם הגעתם לסימן ! קחו "כרטיס הפתעה" ופעלו לפיו.
- הראשון שמסיים את המסלול הוא המנצח.

משחק מסלול טביעת אצבע | כרטיסיות שאלה

בטקסט כתוב כי טביעת האצבעות היא סימן היכר ייחודי לכל אדם. קראו את המשפט: "המורה מיטל המציאה שיטת הוראה ייחודית. אין עוד אחרת כמוה." במקום המילה "ייחודית" אפשר לכתוב:

א. אחת ויחידה   ב. משופרת
ג. מדורגת

בטקסט כתוב כי טביעת האצבע משמשת כאמצעי לזיהוי אנשים. קראו את המשפט: "הכסף הוא אמצעי להשגת מטרות." לפי ההקשר, אמצעי הוא:

א. גורם   ב. דרך
ג. רצון

בטקסט כתוב כי אפשר לזהות עבריינים באמצעות טביעת האצבע שלהם. קראו את המשפט: "המשטרה עצרה את העבריינים שפרצו לחנות." לפי ההקשר, עבריינים הם:

א. פושעים   ב. עוברי אורח
ג. עובדים

נכון או לא נכון?
לפי טביעת האצבע אפשר לזהות עבריינים.

נכון או לא נכון?
לשני אנשים שונים יכולה להיות אותה טביעת אצבע.

בטקסט כתוב כי טביעת האצבעות היא סימן היכר ייחודי לכל אדם. קראו את המשפט: "כתם הלידה הוא סימן ההיכר של רומי. בעזרתו אפשר להבחין בינה ובין אחותה התאומה." במקום הצירוף "סימן היכר" אפשר לכתוב:

א. סימן טוב   ב. סימן מוסכם
ג. סימן זיהוי

משחק מסלול טביעת אצבע | כרטיסיות שאלה

כמה פעמים
המילה "זיהוי"
חוזרת בטקסט?

מצאו בטקסט מילה
נוספת ממשפחת
המילים של המילה
"דוגמה".
מה המשמעות של
המילה שמצאתם?

נכון או לא נכון?

אפשר לזייף
טביעת אצבע.

השלימו את המילה החסרה
מתוך הטקסט: "זיהוי
אנשים לפי טביעת אצבע
נקרא זיהוי _____".
הכוונה היא לזיהוי אדם לפי
תכונה פיזית (ביולוגית)
שלו.

המילה "זיהוי"
מופיעה בשני
צירופים מתוך
הטקסט. מהם?

בפסקה האחרונה מופיע סימן
המירכאות (" ") פעמיים.
מה תפקיד המירכאות בכל אחת
מהפעמים? בחרו מתוך המחסן.

מחסן תפקידים:

- לציין דיבור ישיר
- לציין ציטוט, לציין שם או כינוי
- לציין משמעות שונה ד.
מהמשמעות הרגילה

הדשא של השכן ירק יותר

פעילות טרום קריאה:

משחק דאבל – כהכנה לקראת הקריאה העצמית

לפני הכניסה לטקסט אפשר להציע לתלמידים משחק דאבל.

באמצעות המשחק, הקוראים יכולים להתייחד עם מילות מתוך הטקסט, טרם קריאתו. המילים במשחק לקוחות מן הטקסט ונוספו עוד מילים המשמשות כמסיחים. מילים מסיחות יכולות להיות דומות מבחינה אורתוגרפית או מורפולוגית למילות המטרה. רשימת המילים והמסיחים למשחק הדאבל:

מילות מטרה מתוך הטקסט	מסיחים
דשא	
שכן	
מתכוונים	מתווכחים
לפעמים	פעמים
אחר	אחד
מוצלח	מצליח
שמח	שמר
מחשבות	
תחושות	
להרגיש	להרגיז
מתקרבים	קרובים
צרות	
נדמה	נדחה
נוטים	חוטים
חבר	
שייך	שיר
יותר	יוותר

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה ל**הקראה קולית**:
2. התנסות בקריאה באופן עצמאי
3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:**פעילות 1: טריוויה**

חמישה כרטיסים עם שאלות טריוויה המכוונות להעמקה במשמעויות וברעיונות העולים מן הטקסט. הפעילות תיעשה בקבוצה, בשיח אורייני משותף. כל תלמיד בתורו ירים כרטיס וינסה להשיב על השאלה. אפשר לכוון את התלמידים לחזור לטקסט ולדייק את התשובות שהם מוסרים. פעילות זו משלבת תרגול קריאה בזיקה לניטור הבנה.

פעילות 2: קלז – השלמת מילים מתוך הטקסט

- פעילות הקלז מזמנת קריאה חוזרת וקריאה מנוטרת הבנה.
- רצוי לתת לתלמידים להתמודד עם המשימה בכוחות עצמם.
  - אפשר להזמין את התלמידים לשוחח על שיקולי הדעת בבחירת המילים, מה סייע להם לאתר את המילים. רצוי לאפשר למידת עמיתים ושיח מתלבט המשלב טיעון ושכנוע.
  - אם עולה קושי אפשר לתווך ולכוון, לדוגמה: לכוון אותם למשמעות המשפט ולרמזים תחביריים.
  - רצוי לעודד את התלמידים לבצע בקרה ולבדוק את עצמם! אם המילים שהשלימו אינן מסתדרות במשפט (למשל התוכן אינו הגיוני, המשפט שהתקבל אינו תקין), יש להחליף אותן במילים אחרות המתאימות יותר.
  - המליצו לתלמידים המסוגלים לכך לנסות להשלים את המילים החסרות בלי להיעזר במחסן המילים.
  - לאחר השלמת המילים החסרות התלמידים יקראו את הסיפור ברצף.

הדשא של השכן ירק יותר

כשאומרים "הדשא של השכן ירק יותר", מתכוונים לכך שלפעמים אנחנו נוטים לחשב ולהרגיש שמה ששכן לאחר (לשכן, לחברה, לחבר) טוב יותר ממה ששכן לנו. לפעמים אפילו נדמה לנו שהאחר שמח ומצלח יותר מאתנו. אלה מחשבות ותחושות שעולות לנו מדי פעם וגורמות לנו להרגיש פחות טוב עם עצמנו.

אבל בדרך כלל כשמתקרבים אל האחר, רואים שהדברים אינם כפי שחשבנו. גם לו יש צרות ובעיות, ומה שיש לו לא באמת טוב יותר ממה שיש לנו. זאת אומרת ש"הדשא של השכן" אינו באמת ירק יותר מהדשא שלנו, אלא רק נדמה לנו כך.

הדשא של השכן ירוק יותר

כשאומרים "הדשא של השכן ירוק יותר", מתכוונים לכך שלפעמים אנחנו נוטים לחשוב ולהרגיש שמה ששייך לאחר (לשכן, לחברה, לחבר) טוב יותר ממה ששייך לנו. לפעמים אפילו נדמה לנו שהאחר שמח ומוצלח יותר מאיתנו. אלה מחשבות ותחושות שעולות לנו מדי פעם וגורמות לנו להרגיש פחות טוב עם עצמנו.

אבל בדרך כלל כשמתקרבים אל האחר, רואים שהדברים אינם כפי שחשבנו. גם לו יש צרות ובעיות, ומה שיש לו לא באמת טוב יותר ממה שיש לנו. זאת אומרת ש"הדשא של השכן" אינו באמת ירוק יותר מהדשא שלנו, אלא רק נדמה לנו כך.

הדשא של השכן ירוק יותר

כשאומרים "הדשא של השכן ירוק יותר", מתכוונים לכך שלפעמים אנחנו נוטים לחשוב ולהרגיש שמה ששייך לאחר (לשכן, לחברה, לחבר) טוב יותר ממה ששייך לנו. לפעמים אפילו נדמה לנו שהאחר שמח ומוצלח יותר מאיתנו. אלה מחשבות ותחושות שעולות לנו מדי פעם וגורמות לנו להרגיש פחות טוב עם עצמנו.

אבל בדרך כלל כשמתקרבים אל האחר, רואים שהדברים אינם כפי שחשבנו. גם לו יש צרות ובעיות, ומה שיש לו לא באמת טוב יותר ממה שיש לנו. זאת אומרת ש"הדשא של השכן" אינו באמת ירוק יותר מהדשא שלנו, אלא רק נדמה לנו כך.

משחק דאבל

המשחק כולל 24 כרטיסיות.

- חלקו את הכרטיסיות שווה בשווה בין השחקנים.
- כל שחקן מניח את הערמה שלו כשהמילים בקלפים כלפי מטה.
- בכל תור השחקנים הופכים ביחד קלף אחד מהערמה שלהם.
- השחקן הראשון שמזהה שתי מילים זהות בשתי הכרטיסיות מכריז "דאבל"
- וקורא את המילה. אם אכן צדק ושתי המילים זהות, הוא זוכה בשתי הכרטיסיות. אם טעה, השחקן השני מקבל את שתי הכרטיסיות.
- השחקן שזכה במספר הכרטיסיות הגדול ביותר הוא המנצח!

דאבל הדָּשָׁא שֶׁל הַשְׁכָּן יֵרֶק יוֹתֵר

מִתְכַּוְּנִים   מוצלח
מחשבות   תחושות

דשא   מִתְכַּוְּנִים
נדמה   שִׁיךְ

להרגיש   נדמה
דשא   ירוק

להרגיש   שמח
מִתְכַּוְּנִים   לְפַעֲמִים

אחר   ירוק
נדחה   צרות

דשא   שמח
צרות   יותר

לְפַעֲמִים   שֶׁכֶן
ירוק   מוצלח

פְּעָמִים   נוטים
מִתְכַּוְּנִים   ירוק

דאבל הדָּשָׁא שֶׁל הַשְּׂכָן יִרְקָה יוֹתֵר

נִדְמָה	אַחֵר
שָׂכָן	צָרוֹת

מִתְקַרְבִּים	מִצְלִיחַ
שָׂכָן	מַחֲשָׁבוֹת

שִׁיחַ	מוֹצֵלַח
מִתְכַּוְּנִים	תַּחוּשׁוֹת

יִרְקָה	נוֹטִים
לְפַעְמִים	דָּשָׁא

שָׂכָן	לְפַעְמִים
אַחַד	מִתְקַרְבִּים

אַחֵר	לְפַעְמִים
שִׁיחַ	נִדְמָה

שִׁיחַ	אַחֵר
דָּשָׁא	תַּחוּשׁוֹת

יִוְתֵר	תַּחוּשׁוֹת
נוֹטִים	מוֹצֵלַח

דאבל הדָּשָׁא שֶׁל הַשֶּׁכֶן יִרְקַע יוֹתֵר

מוצלח מחשבה
מתווכחים אחר

מחשבות להרגיש
יותר שמח

מתכוונים מתקרבים
מחשבות שייר

הרגיש שמח
יותר מתקרבים

צרות תחושות
להרגיש נדמה

מחשבות קרובים
להרגיז נוטים

צרות יותר
מתקרבים שכן

שמח להרגיש
יותר נוטים

כרטיסיות טריוויה לדין עם שאלות על הסיפור

שחקו משחק טריוויה קצר.

המשחק כולל 6 כרטיסיות טריוויה עם שאלות על הטקסט.

יש להניח את הקלפים במרכז השולחן כשהשאלות כלפי מטה.

כל משתתף בתורו ירים כרטיסייה מן הקופה וישיב עליה.

טריוויה: הדשא של השכן ירוק יותר

בטקסט כתוב: "כשמתקרבים אל האחר, רואים שהדברים אינם כפי שחשבנו". מה הכוונה במשפט: "כשמתקרבים אל האחר"?

1. כשמכירים את האחר טוב יותר.

2. כשמתקרבים לביתו של האחר.

3. כשאוהבים את האחר וחשים קרבה אליו.

הכוונה בביטוי "הדשא של השכן ירוק יותר" היא:

1. המחשבה שמה ששייך לאחר טוב יותר ממה שיש לנו.

2. השכן מצליח טוב יותר להצמיח דשא בחצר שלו.

3. שחשוב להסתכל על אחרים וללמוד מהם.

כשאומרים: "הדשא של השכן באמת ירוק יותר" מתכוונים לכך שהדשא של השכן נראה ירוק יותר משלנו.

האם זה נכון או לא נכון?
הסבירו את תשובתכם.

1. נכון

2. לא נכון

בטקסט כתוב: "כשמתקרבים אל האחר, רואים שהדברים אינם כפי שחשבנו".
על אילו דברים מדובר?

טריוויה: הדשא של השכן ירוק יותר

כמה פעמים מופיעה המילה
'יותר' בטקסט?
ניתן ללמוד מכך
שבטקסט מושם דגש על

א. השוואה

ב. קבלה

ג. דמיון

ד. רגשות

האם אתם יכולים לחשוב
על מקרה שבו חשבתם
ש"הדשא של השכן
ירוק יותר"?

קלוז: "הדשא של השכן ירוק יותר"

- השלימו את המילים החסרות
- אפשר להיעזר במחסן המילים
- לאחר שהשלמתם את כל המילים החסרות, קראו שוב את הסיפור ברצף

כְּשֶׁאֹמְרִים "הַדֶּשֶׁא שֶׁל הַשָּׁכֵן _____ יוֹתֵר", מִתְכוּוֹנִים לַכֹּךְ שֶׁלפִּעֲמִים אֲנַחְנוּ נוֹטִים לַחֲשׁוֹב וּלְהַרְגִישׁ שְׁמָה שְׁשִׁיךְ לִ_____. (לִשְׁכֵן, לַחֲבֵרָה, לַחֲבֵר), טוֹב יוֹתֵר מִמָּה שְׁשִׁיךְ לָנוּ. לִפְעָמִים אֲפִילוֹ נִדְמָה לָנוּ שֶׁהָאַחֵר שִׁמַּח וְ_____ יוֹתֵר מֵאַתָּנוּ.

_____, בְּדֶרֶךְ כָּלֵל, כְּשֶׁמִּתְקַרְבִּים אֶל הָאַחֵר, רוֹאִים שֶׁהַדְּבָרִים אֵינָם כְּפִי שֶׁחֲשַׁבְנוּ. גַּם לּוֹ יֵשׁ צָרוֹת וְ_____, וְמָה שִׁישׁ לוֹ לֹא בִּאֲמַת _____ יוֹתֵר מִמָּה שִׁישׁ לָנוּ. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁ"הַדֶּשֶׁא שֶׁל הַשָּׁכֵן" _____ בִּאֲמַת יוֹתֵר מֵהַדֶּשֶׁא שֶׁלָּנוּ, _____ רַק נִדְמָה לָנוּ כֵּךְ.

מחסן מילים: אבל, גם, אינו, אחר, ירוק, טוב, מוצלח, בעיות

מסחר במלח

פעילות טרום קריאה:

לפני הכניסה לטקסט אפשר להציע לתלמידים לאתר מילים בתפזורת. לאחר מכן נבקש מן התלמידים לחזור ולקרוא את המילים שאיתרו. אפשר להזמין את התלמידים להסביר מילים שאיתרו בתפזורת.

פעילויות במהלך הקריאה:

1. האזנה ל**[הקראה קולית](#)**
2. התנסות בקריאה באופן עצמאי
3. התנסות בקריאה שיתופית

פעילויות לאחר הקריאה:

פעילות 1: **כרטיס ניווט**: הסבר על צירופי סמיכות

פעילות 2: **תרגול צורת הסמיכות באמצעות משחק דומינו**

כל שחקן צריך להתאים את החלק השני של צירוף הסמיכות כך שיתקבל צירוף שלם.

צירופים למשחק	
סוחרי המלח	חדרי מורים
כדורי שוקולד	מטוסי קרב
כפכפי עץ	ספרי לימודי
ימי הולדת	קרני שמש
תרגילי חשבון	נעלי בית
משקפי שמש	גני ילדים
ילדי הכיתה	צלילי המוזיקה
דגי זהב	חברי כנסת
בני אדם	עצי ברוש
חופי הימים	בתי מרקחת

מסחר במלח

המלח חשוב מאוד לגופנו. בכל יום אנחנו מאבדים מלחים מהגוף (על ידי זעה, למשל), ועל ידי כך שאנחנו מוסיפים מלח למזון, אנחנו מחזירים מלח לגופנו. היום אין בעיה להשיג מלח בכל חנות שמוכרת מזון, אבל פעם היו "סוחרים מלח". אלו היו אנשים שאספו מלח מחופי הימים ומשטחים שהיה בהם מלח, העבירו אותו למקומות מרחקים ומכרו אותו במחיר יקר. המלח היה יקר עד כדי כך שלעתים השתמשו בו כמו שאנחנו משתמשים בכסף, כלומר אנשים קנו מצרכים שונים ושלמו עבורם במלח. אפילו היו מלכים שהטילו על העם "מס מלח", כדי להעשיר את קפת המדינה.

מסחר במלח

המלח חשוב מאוד לגופנו. בכל יום אנחנו מאבדים מלחים מהגוף (על ידי זיעה, למשל), ועל ידי כך שאנחנו מוסיפים מלח למזון, אנחנו מחזירים מלח לגופנו. היום אין בעיה להשיג מלח בכל חנות שמוכרת מזון, אבל פעם היו "סוחרים מלח". אלו היו אנשים שאספו מלח מחופי הימים ומשטחים שהיה בהם מלח, העבירו אותו למקומות מרוחקים ומכרו אותו במחיר יקר. המלח היה יקר עד כדי כך שלעיתים השתמשו בו כמו שאנחנו משתמשים בכסף, כלומר אנשים קנו מצרכים שונים ושילמו עבורם במלח. אפילו היו מלכים שהטילו על העם "מס מלח", כדי להעשיר את קופת המדינה.

מסחר במלח

המלח חשוב מאוד לגופנו. בכל יום אנחנו מאבדים מלחים מהגוף (על ידי זיעה, למשל), ועל ידי כך שאנחנו מוסיפים מלח למזון, אנחנו מחזירים מלח לגופנו. היום אין בעיה להשיג מלח בכל חנות שמוכרת מזון, אבל פעם היו "סוחרים מלח". אלו היו אנשים שאספו מלח מחופי הימים ומשטחים שהיה בהם מלח, העבירו אותו למקומות מרוחקים ומכרו אותו במחיר יקר. המלח היה יקר עד כדי כך שלעיתים השתמשו בו כמו שאנחנו משתמשים בכסף, כלומר אנשים קנו מצרכים שונים ושילמו עבורם במלח. אפילו היו מלכים שהטילו על העם "מס מלח", כדי להעשיר את קופת המדינה.

תפזורת מסחר במלח

מצאו את המילים בתוך התפזורת

ח	ה	נ	י	ד	מ	ה	ת	פ	ו	ק
ט	ז	ט	מ	פ	י	ח	ל	מ	ס	מ
מ	י	מ	י	ה	י	פ	ו	ח	מ	ס
א	ג	ס	ה	ע	י	ז	י	ז	ד	ט
מ	ל	ח	ט	ס	א	ר	ו	ס	ד	ת
ס	ע	ר	י	ש	ס	נ	ס	מ	ט	מ
ו	ג	ק	מ	ח	ת	ז	צ	ע	ש	ע
ז	כ	ח	ל	מ	פ	ר	א	ס	נ	ט
ס	נ	מ	כ	ב	כ	ק	ע	מ	ל	ט
נ	ת	י	י	י	ר	י	ש	ע	ה	ל
ר	ח	ל	מ	י	ר	ח	ו	ס	ג	ז

אוצר המילים:

- מלח
- זיעה
- מזון
- מסחר
- סוחרי מלח
- חופי הימים
- מצרכים
- מס מלח
- מלכים
- להעשיר
- קופת המדינה

תפזורת מסחר במלח

פתרון

ח	ה	נ	י	ד	מ	ה	ת	פ	ו	ק
ט	ז	ט	מ	פ	י	ח	ל	מ	ס	מ
מ	י	מ	י	ה	י	פ	ו	ח	מ	ס
א	ג	ס	ה	ע	י	ז	י	ז	ד	ט
מ	ל	ח	ט	ס	א	ר	ו	ס	ד	ת
ס	ע	ר	י	ש	ס	נ	ס	מ	ט	מ
ו	ג	ק	מ	ח	ת	ז	צ	ע	ש	ע
ז	כ	ח	ל	מ	פ	ר	א	ס	נ	ט
ס	נ	מ	כ	ב	כ	ק	ע	מ	ל	ט
נ	ת	י	י	י	ר	י	ש	ע	ה	ל
ר	ח	ל	מ	י	ר	ח	ו	ס	ג	ז

אוצר המילים:

- מלח
- זיעה
- מזון
- מסחר
- סוחר מלח
- חופי הימים
- מצרכים
- מס מלח
- מלכים
- להעשיר
- קופת המדינה

כרטיס ניווט: הסבר על צירופי סמיכות

סמיכות

סמיכות היא צורת חיבור של שני שמות הסמוכים זה לזה.
המילה הראשונה בצירוף הסמיכות נקראת 'נְסָמֵךְ' והשנייה 'סוּמֵךְ'.
כיצד נגלה אם מדובר בצירוף סמיכות?

- בצירוף סמיכות ה' הידיעה מצטרפת רק פעם אחת.
- אם ה' הידיעה מצטרפת לשתי המילים – זאת אינה סמיכות.
- בצירוף סמיכות רק מילה אחת מקבלת צורת רבים.
- אם שתי המילים מקבלות צורת רבים – זאת אינה סמיכות.

ניקח לדוגמה את הצירוף הטעים "כדורי שוקולד":

- אי אפשר להוסיף ה' הידיעה לפני שתי המילים בצירוף.
- אומרים "כדורי השוקולד" ולא "הכדורי השוקולד".
- רק המילה הראשונה בצירוף מקבלת צורת רבים.
- אומרים "כדורי שוקולד" ולא "כדורי שוקולדים".

משחק דומינו – צורת סמיכות

הוראות המשחק:

מספר השחקנים: 2

מהלך המשחק: כל שחקן מקבל 5 כרטיסיות דומינו. שאר הכרטיסיות מונחות הפוך בקופה.

מניחים כרטיסייה ראשונה מתוך הקופה.

כל שחקן צריך להתאים את החלק השני של צירוף הסמיכות כך שיתקבל צירוף שלם. אם אין לו חלק מתאים, הוא לוקח כרטיסייה נוספת מהקופה. השחקן הראשון שנשאר בלי כרטיסיות הוא המנצח.

משחק דומינו – צורת סמיכות מסחר במלח

סוֹחֲרִי	כְּנֶסֶת
שׁוֹקוֹלָד	מֶלַח
יָמִי	עֵץ
חֶשְׁבוֹן	הַכִּיתָה
יְלָדִי	שֶׁמֶשׁ

משחק דומינו – צורת סמיכות מסחר במלח

הים	אדם
בני	זהב
מורים	מטוסי
ספרי	קרב
שמש	נעלי

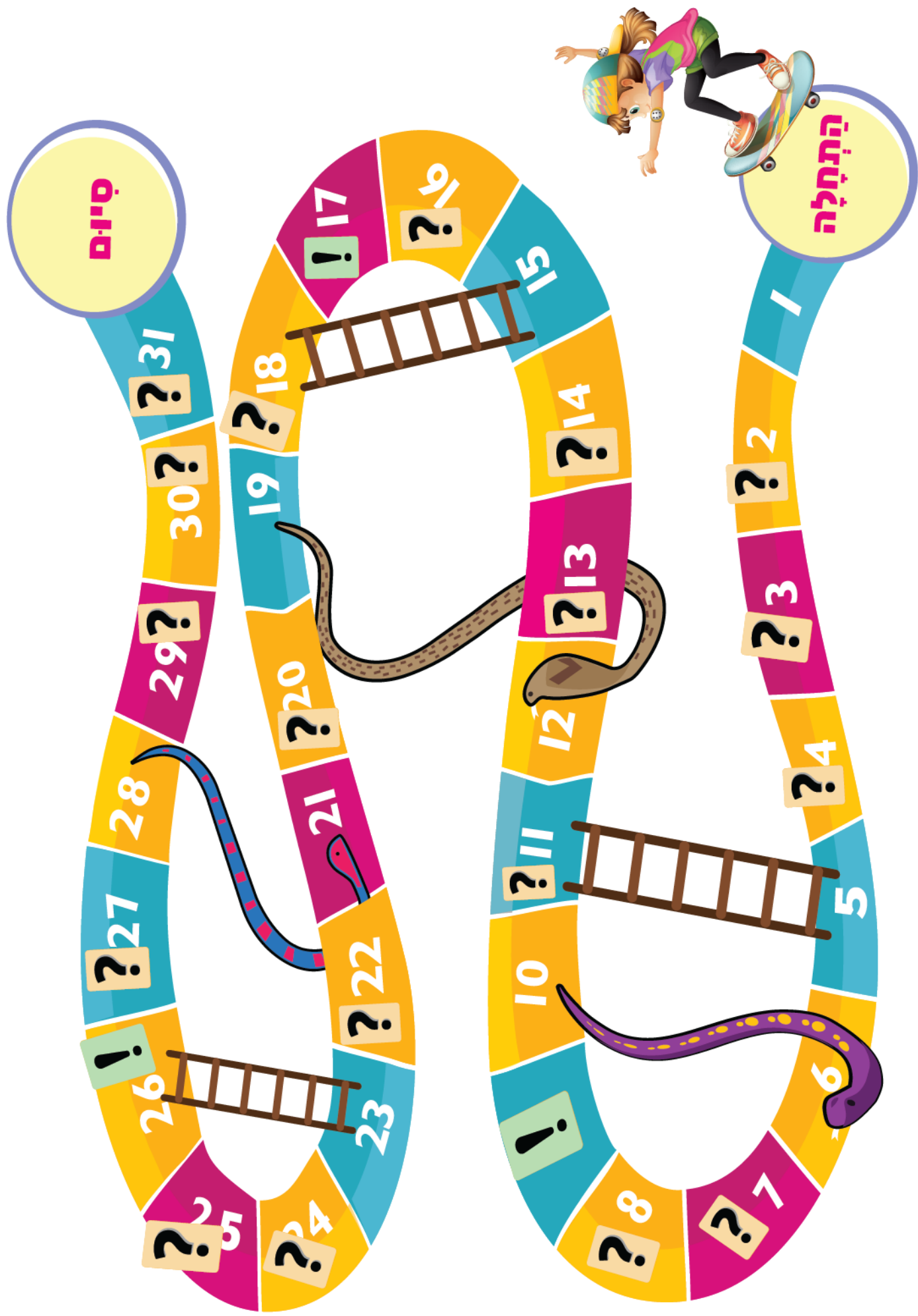
משחק דומינו – צורת סמיכות מסחר במלח

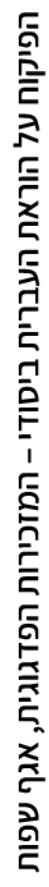
בְּתִי	גִּנִּי
יִלְדִים	הַמוֹזִיקָה
עֵצִי	בֵּית
הוֹלָדָת	חֲבֵרִי
מִשְׁקָפִי	תִּרְגִּילִי

משחק דומינו – צורת סמיכות מסחר במלח

מַרְקַחַת	דָּגִי
צָלִילִי	בְּרוֹשׁ
קֶרְנִי	לִימוֹד
כִּפְכִּפִּי	כְּדוּרִי
חוּפִי	חֲדָרִי

משחק מסלול | כרטיסיות הפתעה

התקדמו
שלושה צעדים
קדימה

חכו תור

הרווחתם תור
נוסף

התקדמו
לסולם הבא
וטפסו עליו

חזרו שלושה
צעדים אחורה

משחק מסלול | כרטיסיות שאלה

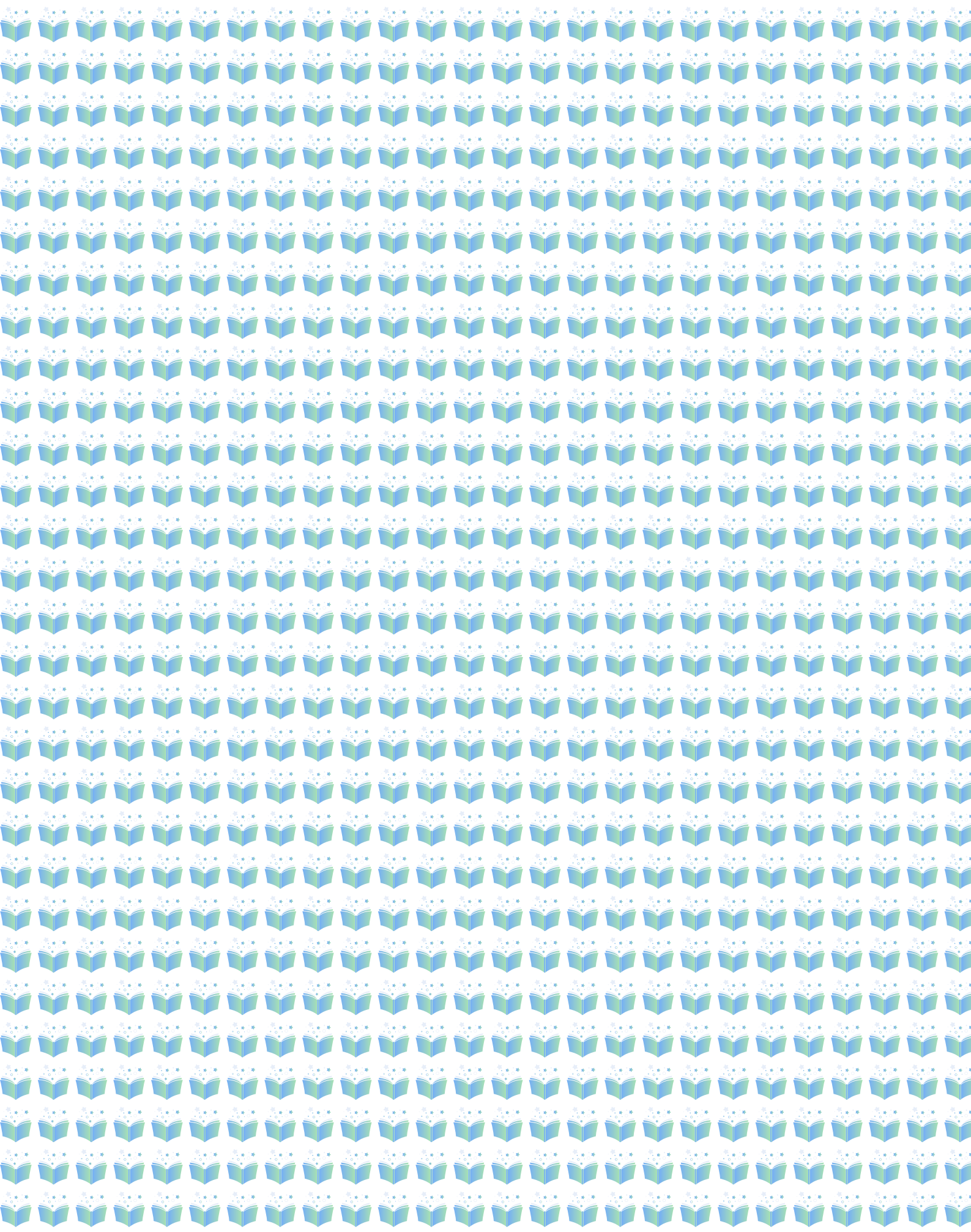

משחק מסלול | כרטיסיות הפתעה

תבנית לקלפי משחק חלק אחורי

גרפים לתיעוד מהירות ודיוק הקריאה

תיעוד דיוק הקריאה

שם הטקסט: _____

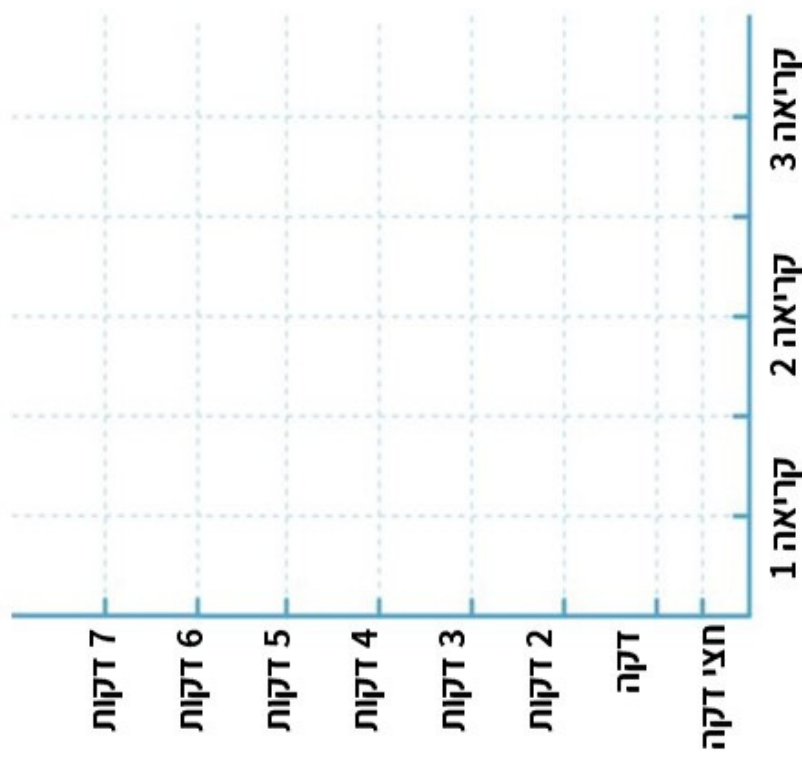

דיוק הקריאה - סימון של הילד על בסיס הערכה עצמית שלו, תוך שיח עם המורה.

תיעוד זמן הקריאה

שם הטקסט: _____

תכנון ובקרה על הלמידה

שם הטקסט: _____

בעקבות הקריאה,

דברים חדשים שלמדתי על...

מה אני רוצה לדעת על...

האם?

היכן?

אין?

מדוע?

מה אני יודע על...

קרדיטים

טקסטים

דמעות תנין

מתוך: שרה ליפקין, מיץ אשכוליות, 1993, עמ' 11. © כל הזכויות שמורות למרכז לטכנולוגיה חינוכית, תל אביב.

הדינוזאורים

מתוך: שרה ליפקין, מיץ אשכוליות, תשס"ד (2004). © כל הזכויות שמורות למרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטח), תל אביב.

אלופי התחפושות ואלופי החיקויים

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר לימור קולן וד"ר אפרת קוצר

מהו משקה השוקולד?

מתוך: נירית צוק, כיף, גיליון מס' 2, 1998, עמ' 21. © כל הזכויות שמורות למשרד החינוך, התרבות והספורט, המינהל הפדגוגי, האגף לתכניות לימודים ולמטח – המרכז לטכנולוגיה חינוכית.

איך נולדים תנינים?

מתוך: שרה ליפקין, מיץ אשכוליות/ 1993, עמ' 20. © כל הזכויות שמורות למרכז לטכנולוגיה חינוכית, תל אביב.

טביעת אצבע

מתוך: מרים פוזנר, יש לי רעיון, תשמ"ז (1987). © כל הזכויות שמורות למרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטח), תל אביב

הדשא של השכן ירוק יותר

מתוך: נירית צוק, כיף, גיליון מס' 31998, עמ' 30. © כל הזכויות שמורות למשרד החינוך, התרבות והספורט, המינהל הפדגוגי, האגף לתוכניות לימודים ולמטח – המרכז לטכנולוגיה חינוכית.

מסחר במלח

מתוך: נירית צוק, כיף, גיליון מס' 2, 1998 עמ' 11. © כל הזכויות שמורות למשרד החינוך, התרבות והספורט, המינהל הפדגוגי, האגף לתכניות לימודים ולמטח – המרכז לטכנולוגיה חינוכית.

תמונות

Shutterstock.com

Freepik.com